БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 172
8 ОКТЯБРЬ ЖУМА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Г. М. Маленков Ҳиндистон маданият ва сан'ат арбоблари делегациясининг бошлиғи М. Чандрасекхар хонимни қабул қилди (1-нчи бет).

Совет Иттифоқи Ҳукумат делегациясининг Берлинга келиши (1-нчи бет).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида. Тошкент область, Октябрь районидаги Пахта МТСида ва «Малик» совхозида пахтани машинада теришнинг бориши тўғрисида (1-нчи бет).

Д. Юнусов, Қ. Умаров, Ж. Ма'рупов. — Ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишдаги камчиликлар тезда тугатилсин (2-нчи бет).

ФЕЛЬЕТОН. **Мавлон Икром.** — Ҳақиқат қарор топади (2-нчи бет).

И. Сатторов, А. Абдураззоқов.—«Чирчиксельмаш» заводида меҳнат унумини ошириш учун курашилмаётир (2-нчи бет).

Пахта териш машиналари ва барча теримчиларнинг юқори унумли ишлашлари учун зарур шароитларни яратиб берайлик! Наби Юсуфий. — Пётр Черних ўзиб кетди... **Ф. Федоров.** — Камчиликлар тезда бартараф қилинсин (3-нчи бет).

Ҳабиб Ну'мон. — Фасллар (3-нчи бет).

Германия Демократик Республикасининг бешйиллиги. Берлинда тантанали мажлис (4-нчи бет).

БМТ Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессияси (4-нчи бет).

Совет давлат аппарати ишларини янада яхшилайлик

Мамлакатимизда коммунизм қурилишининг улуғвор вазифалари амалга оширилаётган ҳозирги вақтда Совет давлат аппарати ишларини ҳартомонлама яхшилаш, унинг аниқ ва изчил ишлашини та'минлаш, давлат аппарати ишида меҳнат маданиятини ошириш муҳим аҳамиятга эгадир.

Бизнинг социалистик хўжалигимиз жуда катта ва қудратли хўжаликдир. Унинг соҳалари, тормоқлари жуда кенг ва хилма-хилдир. Ҳозирги куннинг вазифалари, шунингдек халқимизнинг ўсиб бораётган талаблари социалистик халқ хўжалигимизга ишнинг кўзини билиб малакали раҳбарлик қилишни талаб қилади. КПСС Марказий Комитети Пленумларининг мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга қаратилган қарорлари оғир индустрия негизида қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтиришни, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари блан, енгил саноатни эса хомаш'ё блан етарли даражада та'минлашни кўзда тутади. Партия ва ҳукуматимизнинг халқ моддий фаровонлигини янада яхшилашга қаратилган бу тадбирларини амалга оширишда Совет давлат аппарати муҳим ва асосий рольни ўйнайди.

Совет давлат аппарати янги типдаги, халқ манфаатларини ўзида ифода этувчи аппаратдир. У миллион-миллион меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусига, қўллаб-қувватлашига асосланиб иш олиб бораётганлиги блан кучлидир. Совет давлат аппаратининг хизматчиси, хўжалик ва маданий қурилишнинг қайси соҳасига раҳбарлик қилаётганлигидан қат'ий назар, у, давлат аҳамиятига эга бўлган энг катта вазифаларни ҳал этади. Совет давлат аппарати хизматчисининг озгина бўлса ҳам ноаниқ ишлаши, хатоликка йўл қўйиши, ўз хизматига ҳалол муносабатда бўлмаслиги умумий ишимизга зарар беради.

Хўжалик ва маданий қурилиш ишларига малакали ва илмий раҳбарлик қилишни та'минлаш, давлат аппаратининг омма блан алоқасини мустаҳкамлаш, меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларига сезгирлик блан қулоқ солиш — совет давлат аппарати ва унинг хизматчисининг муҳим вазифаларидан биридир.

Коммунистик партия давлат аппаратининг ба'зибир звеноларидаги камчиликларни ўз вақтида очиб ташлади. Ба'зибир хўжалик ва совет органлари раҳбарларининг бюрократик усулда раҳбарлик қилаётганлари қаттиқ қораланди. Аммо айрим хўжалик ва совет ташкилотлари борки, улар жонли раҳбарлик ўрнига узундан-узоқ қарорлар чиқариш, директивалар бериш, тонг-отар мажлислар ва йиғилишлар ўтказиш блан овора бўлиб қолмоқдалар. Бунга Пискент район Сайид қишлоқ совети ижроия комитетини олиш мумкин. Бу қишлоқ советининг сессияларида узундан-узоқ қарорлар қабул қилинади, аммо унинг бажарилиши, ижроси текширилмайди. Бу қарорлар қоғоздагина қолиб кетади. Сайид қишлоқ совети ижроия комитети меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларига бепарволик блан қараб келмоқда. Ижроия комитетида меҳнаткашлардан қанча ариза ва шикоят тушганлиги, қанчаси қаноатлантирилганлигини аниқлаш жуда қийин. Давлат аппарати ишидаги бундай камчиликларга тезда чек қўйиш керак.

Шуни ҳам айтиб ўтиш кераккн, ба'зи министрликлар хўжалик ва маданий қурилишимизга масаланинг моҳиятини билмасдан, тушинмасдан юзаки раҳбарлик қилмоқдалар. Масалан Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалиги министрлиги ҳамда шаҳар ва қишлоқлар қурилиши министрлигини олиш мумкин. Бу министрликлар жойлардаги уй-жой ва коммунал қурилиш ишларининг конкрет аҳволини билмайдилар. Улар қоғозлар, директивалар ёзиш блан ўралиб қолмоқдалар.

Совет давлат аппаратининг ба'зибир звеноларида юз бераётган бюрократизм, концеляриячилик усулига қарши курашда танқид ва ўз-ўзини танқид муҳим аҳамиятга эгадир. Танқид ва ўз-ўзини танқид, айниқса қуйидан бўладиган танқид партиямизнинг синалган қуроли бўлиб, ишимиздаги камчилик ва нуқсонларни очиб ташлашда, давлат аппарати ишларини янада яхшилашда бениҳоя катта аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ҳам давлат аппарати ишида танқид ва ўз-ўзини танқидни жонлантириб юбориш, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида тегишли масалаларни муҳокама қилишда коллектив фикрига қулоқ солиш, коллектив фикрини ҳисобга олиш муҳим аҳамиятга эгадир.

Совет давлат аппарати ишларини янада яхшилашнинг энг муҳим шартларидан бири аппаратнинг арзон бўлишини та'минлашдир. Ижтимоий меҳнатни иқтисод қилиш ва ортиқча штатларга йўл қўймаслик керак. Ма'мурий идора аппаратида штатларни кўпайтириб юбориш ишлабчиқаришни ривожлантириш ишига зарар беради. Биз шунга эришмоғимиз керакки, давлат аппаратида штатларнинг сони тобора ихчамлашиб бориши зарур.

Давлат аппаратида маданият бўлиши аппаратнинг аниқ, оператив ва уюшқоқлик блан ишлашини та'минлашнинг муҳим шартлардан биридир. Совет давлат аппаратидаги ҳарбир хизматчининг кишиларга бўлган муомаласида, юриш-туришида маданият бўлиши керак. Давлат аппаратида — министрликми, бошқармами ёки ижроия комитетми, қандай ташкилот бўлишидан қат'ий назар, унда меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари қабул қилинадиган кунлар ва унинг соатлари аниқ кўрсатилган бўлиши ва кўринадиган жойларга осиб қўйилиши керак. Давлат аппаратининг хизматчиси ҳарбир гражданнинг талаб ва эҳтиёжларини чуқур ўрганиши ва уни ҳал этишда амалий ёрдам бериши зарур.

Совет давлат аппаратида меҳнат интизоми қат'ий бўлиши зарур. Давлат аппаратининг хизматчиси ва раҳбари меҳнат интизомига риоя қилишда барчага намуна бўлишлари керак. Партия ва Совет давлатига асос солган В. И. Ленин бизга та'лим бериб, агар биз ишчи ва деҳқонларни интизомга ҳақиқатдан ҳам ўргатмоқчи бўлсак, уни дастлаб ўзимиздан бошлашимиз зарур, деб кўрсатган эди. Давлат аппарати ходимларининг вазифаси ана шу доно кўрсатмага амал қилиб, меҳнат интизомига риоя қилишда барчага намуна бўлишдан иборатдир.

Совет давлат аппарати ишларини яхшилаш, аппаратда меҳнат маданиятини оширишда партия ташкилотларининг роли бениҳоя каттадир. Партия ташкилотлари давлат аппарати ишларини, унинг талабларини ҳартомонлама чуқур ўрганишлари, аппарат ишидаги камчиликларни тугатишда унга ёрдам беришлари зарур. Шаҳар, район партия комитетлари давлат аппарати партия ташкилотлари ишларини ҳартомонлама яхшилашда унга яқиндан ёрдам беришлари керак.

Давлат аппарати партия ташкилотларининг вазифаси меҳнат интизоми ва меҳнат маданиятини оширишдан, бюрократларга, лаганбардорларга, ва'дабозларга қарши кескин кураш олиб боришдан иборатдир.

Совет давлат аппарати ишларини янада такомиллаштириш, аппаратни энг яхши малакали, сиёсий тайёргарлиги бўлган кадрлар блан та'минлаш — партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

Г. М. МАЛЕНКОВ ҲИНДИСТОН МАДАНИЯТ ВА САН'АТ АРБОБЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ БОШЛИҒИ М. ЧАНДРАСЕКХАР ХОНИМНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

6 октябрьда СССР Министрлар Советининг Раиси Г. М. Маленков СССР Маданият министрлигининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига келган Ҳиндистон маданият ва сан'ат арбоблари делегациясининг бошлиғи, Ҳиндистон Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари, парламент а'зоси М. Чандрасекхар хонимни қабул қилди. М. Чандрасекхар хонимни Ҳиндистоннинг СССР даги Элчихонасининг биринчи секретари П. Н. Кауль жаноблари кузатиб борди.

Қабул вақтида СССР Ташқи Ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико ҳозир бўлди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 7 ОКТЯБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Мирзачўл	2,37	45,32	Бекобод	1,55	29,21
Сирдар'ё	2,33	43,80	Бўка	1,67	28,42
Гулистон	1,57	41,78	Пискент	1,41	27,74
Верхне-волинск	1,93	40,84	Оҳангарон	1,66	26,95
Оржоникидзе	1,95	35,49	Янгийўл	1,67	25,50
Юқоричирчиқ	2,05	35,25	Октябрь	1,73	25,21
Калинин	1,71	35,06	Ўртачирчиқ	1,23	24,84
Чиноз	1,82	33,16	Ўртасарой	1,30	24,65
Оққўрғон	1,97	30,83	Паркент	1,03	18,51
Ховос	1,61	29,76	Қуйичирчиқ	1,25	18,22

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 7 ОКТЯБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Совхозларнинг номи	Бир кунги ўсиш	Мавсум бошидан бери	Совхозларнинг номи	Бир кунги ўсиш	Мавсум бошидан бери
«Малик»	2,73	43,78	Биринчи «Боёвут»	1,64	26,43
Биринчи «Дальварзин»	1,83	33,08	Сталин номли 17-совхоз	2,22	23,31
Сталин номли 16-совхоз	2,50	32,52	Иккинчи «Боёвут»	1,66	23,20
Учинчи «Боёвут»	1,65	29,29	Тўртинчи «Боёвут»	1,24	20,09
Иккинчи «Дальварзин»	1,88	29,07	«ЎзССР бешйиллиги» совхози	1,25	18,22
Учинчи «Дальварзин»	1,60	26,73			

Польша Давлат театрининг Москвадаги охирги спектакли

Гастрольга келган Польша давлат театри 6 октябрьда ўзининг охирги спектаклини кўрсатди. Зални лиқ тўлдириб ўтирган тамошабинлар артистларни жуда катта самимият блан кутиб олдилар. Ҳозирги замон талантли поляк драматурги Е. Юрандотнинг «Шундай замонлар» деган пьесаси М. Вижиковский постановкасида саҳнага қўйилди. Поляк театр сан'атининг энг қимматли хислати шундаки, унда соддалик ва юксак даражадаги артистлик маҳорати бир-бирига уйғунлаштирилгандир. Поляк театри сан'атининг бу хусусияти мана шу сатирик комедияда айниқса яққол кўринди. Польшанинг кичкина шаҳридаги заводда директор бўлиб турган киши ўз хотини блан биргаликда пойтахтда яшашни орзу қилади. Бу — пьесадаги асосий мазмундир. Директор ролини ижро қилган артист Т. Кондрат тамошабинларнинг э'тиборини ўзига жалб қилди. Б. Людвижанка (директор хотини) ролини ўткир хажвий тарзда ўйнади. Ч. Воллейко ёзувчи Скупеня ролини эркин, ёқимли юмор блан яхши ижро этди. Актерлардан К. Моровский, К. Карковская, М. Лонч, Ф. Хмурковский ҳаётий ҳақиқатни ифодаловчи халқ юмори блан тўла образларни яратдилар. Ёрқин комедия шаклидаги бу спектакль ўтмишнинг яшовчан сарқити бўлган мешчанликни фош қилиб ташлайди.

Тамошабинлар спектакльга юксак баҳо бердилар. Спектакль тамом бўлгандан кейин СССР халқ артисти В. О. Топорков Польша театри артистларини Москва театри жамоатчилиги номидан табриклади ва уларнинг катта муваффақият қозонганликларини қутлади. Польша театрининг бадиий раҳбари Бронислав Домбровский жавоб нутқи сўзлади.

Польша Давлат театрининг охирги спектаклида К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. Н. Шаталин, А. Н. Косигин, И. Ф. Тевосян, СССР министрлари, СССР Олий Советининг депутатлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, совет фани ва маданиятининг арбоблари ҳозир бўлдилар.

Спектакльда Польша Халқ Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси В. Левиковский ҳам ҳозир бўлди. (ТАСС).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси, физика-математика фанлари доктори, профессор, Сталин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Всеволод Иванович Романовскийни дафн этиш учун қуйидаги составда комиссия тузди: Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. К. Зиёдуллаев (комиссия раиси), Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти Т. З. Зоҳидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитети фан ва маданият бўлимининг мудири Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси профессор Т. Н. Қори-Ниёзов, В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё давлат университетининг проректори профессор С. Н. Рижов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси, профессор Е. П. Коровин, Тошкент шаҳар ижрокомининг раиси Х. Юсупова, Ўзбекистон ССР Маориф министри И. К. Қодиров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети группасининг бошлиғи М. К. Қорахонов.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети профессор В. И. Романовскийнинг хотирасини абадийлаш учун **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг математика ва механика институтига В. И. Романовский номи берилсин;

В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё давлат университетининг физика-математика факультети ҳамда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси математика ва механика институтига мемориаль тахта ўрнатилсин;

Чирчиқ шаҳридаги 12 сон ўрта мактабга В. И. Романовский номи берилсин;

Тошкент шаҳридаги университет проездига В. И. Романовский номини берилсин ва бундан кейин ана шу проездни «В. И. Романовский номидаги университет проезди» деб аталсин.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президиумига 1955 — 1957 йилларда В. И. Романовскийнинг асарларини нашр этиш топширилсин;

В. И. Романовскийнинг дафн этилиши блан боғлиқ бўлган харажатлар давлат ҳисобига бўлсин.

Марҳумнинг хотини ва ўғлига пенсия белгиланди ва бирйўла ёрдам пули берилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. БИБАРОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

1954 йилги пахта ҳосилини машинада териш юзасидан бўлаётган социалистик мусобақада яхши кўрсаткичларга эришганлиги учун Чиноз МТСининг механик-ҳайдовчиси Василий **Бибаров** Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиумининг секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

Тошкент шаҳри,
1954 йил 7 октябрь.

Совет Иттифоқи Ҳукумат делегациясининг Берлинга келиши

БЕРЛИН, 5 октябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва СССР Ташқи ишлар министри ўртоқ В. М. Молотов (делегация раҳбари), КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ П. Н. Поспелов, СССР Фанлар академиясининг президенти ўртоқ А. Н. Несмеянов, Украина КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ О. И. Ивашченколардан иборат Совет Иттифоқи Ҳукумат делегацияси Германия Демократик Республикасининг бешйиллиги байрамида қатнашиш учун бугун Берлинга келди. Делегация составида СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Элчиси ўртоқ Г. М. Пушкин ҳам бор.

Германия Демократик Республикаси, СССР ва халқ демократияси мамлакатларининг давлат байроқлари блан тантанали суратда безатилган Берлин Шенефельд аэродромида Совет Иттифоқи ҳукумат делегациясини ГДР бош министри О. Гротеволь, Германия Бирлашган социалистик партияси ((ГБСП) Марказий Комитетининг биринчи секретари ва ГДР бош министрининг ўринбосари В. Ульбрихт, ГБСП Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'зоси ва ГДР Халқ палатаси раисининг ўринбосари Г. Матерн, ГДР бош министрининг ўринбасарлари О. Нушке, Г. Рау, Г. Лох, СЕПГ Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'золари, ГБСП Марказий комитетининг секретарьлари К. Ширдеван, Ф. Эльснер, СЕПГ Марказий комитетининг секретарьлари П. Вандель ва Э. Мюккенбергер, давлат план комиссиясининг раиси Б. Лейшнер, давлат контроли марказий комиссиясининг раиси Ф. Ланге, министрлар К. Вах, И. Бехер, К. Грегор, Г. Лаабс, В. Фельдман, Р. Хвалек, Ф. Махер, Г. Винклер, Х. Беньямин, В. Штоф, озод немис касаба союзлари бирлашмасининг раиси Г. Варнке, ГДР Ташқи ишлар министрлигининг статс-секретари Г. Ҳандке, ГДР Ташқи ишлар министрлигининг мас'ул ходимлари кутиб олдилар.

Совет Ҳукумат делегациясини СССРнинг ГДРдаги Элчиси ўртоқ Г. М. Пушкин ҳам кутиб олди.

Аэродромда Совет Иттифоқи Ҳукумат делегациясини Германиядаги Совет қўшинлари группасининг Бош қўмондони армия генерали А. А. Гречко бошчилигида Совет Армиясининг вакиллари ҳам кутиб олдилар.

Аэродромда Совет Иттифоқи Ҳукумат делегациясини Хитой Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Корея Халқ-Демократик Республикаси, Мўғулистон Халқ Республикаси, Албания Халқ Республикасининг Берлинга келган ҳукумат делегациялари ҳам кутиб олдилар.

Аэродромда Совет Иттифоқи Ҳукумат делегациясини кутиб олиш вақтида совет элчихонасининг ходимлари, бошқа мамлакатларнинг Германия Демократик Республикасидаги элчихоналари ва миссияларининг ходимлари ҳам ҳозир бўлдилар.

Кутиб олиш вақтида немис Халқ Полициясининг фахрий қоровули саф тортиб турди ва СССР ҳамда ГДР Гимнлари ижро этилди.

Совет Ҳукумат делегациясининг бошлиғи ўртоқ В. М. Молотов аэродромда қуйидаги нутқни сўзлади:

Ўртоқ В. М. МОЛОТОВ нутқи

Қадрдон ўртоқлар ва дўстлар!

Совет Ҳукумат делегацияси Германия Демократик Республикасининг пойтахти Берлин аҳолисига, шунингдек бутун герман халқига қизғин дўстона табрик ва самимий саломларни топшириш блан бахтиёрдир.

Халқлар Германия Демократик Республикасининг шонли юбилейини шу кунларда нишонламоқдалар. Германия Демократик Республикаси ташкил этилганидан буён ўтган беш йил унинг экономика ва маданияти мавж уриб юксалган ҳамда Германия Демократик Республикаси аҳолисининг фаровонлиги тўхтовсиз оширилган йиллари бўлди. Шу блан бирга, ана шу йиллар Германия Демократик Республикаси Германияни бирлаштириш учун, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун қаттиқ кураш олиб борган йиллар бўлди. Мамлакатларимизнинг халқлари ана шу шонли курашда доим бирга бўлдилар. Бу эса, совет ва герман халқлари ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликни мустаҳкамлади.

Совет кишилари сизнинг иқтисодий ва маданий қурилишда эришган муваффақиятларингиздан, Шарқий ва Ғарбий Германия меҳнаткашларини бир-бирларига яқинлаштиришда қўлга киритган ютуқларингиздан қувонмоқдалар. Шарқий ва Ғарбий Германия меҳнаткашларининг бир-бирлари блан яқинлашуви тинчликсеварлик ва демократик асосда Германиянинг бирлигини қайта тиклашдан иборат асосий масалани ҳал этиш учун энг муҳим шароитни вужудга келтиради. Бу масаланинг ижобий ҳал этилиши барча тинчликсевар халқларнинг тинчликни та'минлаш ҳамда мустаҳкамлаш йўлидаги интилишларига муносибдир.

Совет Иттифоқи аввалдагидек бундан буён ҳам ана шу адолатли ишда герман халқига ҳартомонлама дўстона ёрдам кўрсатади. Герман халқи бунга ишонаолади.

Яшасин герман халқи тинчликсевар ва демократик кучларининг таянчи — Германия Демократик Республикаси!

Европада мустаҳкам тинчлик ва хавфсизлик гарови — совет ва герман халқларининг бузилмас дўстлиги ўссин ва янада мустаҳкамлансин!

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Тошкент область, Октябрь районидаги Пахта МТСида ва „Малик“ совхозида пахтани машинада теришнинг бориши тўғрисида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Октябрь районидаги Пахта МТСи директори ўртоқ Коломейцевнинг ва «Малик» совхози директори ўртоқ Иброҳимовнинг пахтани машинада териш қандай бораётганлиги тўғрисидаги ҳисоботларини эшитиб, МТС ва совхозда теримга ўз вақтида тайёргарлик кўрилиши ва иш тўғри уюштирилганлиги натижасида пахта териш машиналаридан фойдаланишда ба'зи муваффақиятларга эришилганлигини қайд қилиб ўтди.

13-нчи бригаданинг механик-ҳайдовчилари Саидов, Иванов, Киселев ўртоқлар ҳар куни 2,5 тоннадан 4 тоннагача ва ундан ҳам кўпроқ пахта териб бермоқдалар.

Пахта МТСи хизмат қилаётган зонадаги колхозларда 28 сентябрьга келиб терилган ҳамма пахтанинг қарийб 48 проценти ва «Малик» совхозида деярлик 78 проценти машинада терилган.

МТСнинг «Сталинчи» колхозида ишлаётган 9-нчи трактор бригадаси далачилик бригадалари блан ҳамкорликда яхши ишлаётганлиги сабабли участкалар пахтани машинада теришга пухта тайёрланмоқда, пахтани машинадан бўшатиб олиш, ташиш ва тозалаш яхши уюштирилган.

«Малик» совхозида пахта терадиган мавжуд 65 машинанинг ҳаммаси ишга солинган. 29 сентябрьгача 1127 тонна пахта терилган, бу — машинада пахта териш йиллик планининг 62 процентини ташкил қилади. Механик-ҳайдовчи Жўраев мавсум бошидан буён 36 тонна пахта терган. У, айрим кунларда иш унумини 4,2 тоннагача етказмоқда. Механик-ҳайдовчи Кучиев 33 тонна пахта терган.

Шу блан бирга, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қайд қилиб ўтдики, Пахта МТСи зонасидаги бирқанча колхозларда ва «Малик» совхозининг ба'зи бўлимларида пахтани машинада териш ишида жиддий камчиликлар ҳам бор.

Пахта МТСида 8 та терим машинаси ва 6 та кўрак чувиш машинаси ҳозиргача ишга тайёрланмаган, тайёрланган 72 та пахта териш машинасидан эса фақат 53 таси ишлаб турипти. Маленков номли колхозда териш машиналаридан айниқса ёмон фойдаланилаётир. Мавжуд 12 машинадан фақат 5 таси ишламоқда. Сталин номли колхозда 17 машинадан 11 таси ишлайди. Маленков номли колхозда пахта териш машиналарининг ишлаши учун шароит яратиб берилмаган, машина буриладиган жойлар тайёрланмаган, далаларга олиб борадиган йўлларга сув қўйиб юборилмоқда, далалар ёввойи ўтдан тозаланмаган. Натижада машиналарнинг иш унуми паст бўлиб терган пахтаси кунига 3—4 центнердан ошмаётир.

Бу колхозда, шунингдек Пахта МТСи хизмат қилаётган бошқа ба'зи колхозларда терилган пахта машина бурилган вақтда бўшатиб олинмасдан, балки машинанинг ўзида иш жойидан 100—200 метр ва ундан ҳам узоғроқ жойда бўлган тозалаш пунктига етказиб берилади. Терилган пахта кўп ҳолларда бункерлардан шолчаларга эмас, балки туппа-тўғри ерга бўшатилади, натижада пахта жуда ифлосланади ва пахтани бричкаларга ортган вақтда уни қоплаш учун қўшимча меҳнат сарфланади.

Пахта МТСи зонасидаги кўпгина колхозларда пахта тозалаш учун жойлар яхши тайёрланмаган. Машинада терилган ва пневматик асбоблар ердан йиғиб олган пахталарни қуритадиган майдончалар етарли эмас, мавжуд майдончалар сувалмаган. шу сабабли пахта тупроққа аралашиб кетмоқда, шунингдек пахтани ҳарқандай об-ҳаво шароитида ҳам узлуксиз тозалаб туришни та'минлаш учун хирмон жойларда бостирмалар қуриш чоралари кўрилмаётир. Пневматик асбоблар блан ердан йиғиб олинган пахта бирнеча кун давомида даладан ташиб олинмаётир, бу эса пахтанинг кўплаб нобуд бўлиш хавфини туғдиради.

Тўкилган пахталарни машиналар кетидан қўл блан териб олиш яхши уюштирилмаган. Шу блан бирга, айрим жойларда тўкилган пахталарни териб олиш нормалари ер майдонига қараб эмас, балки килограмм ҳисобида белгиланмоқда.

МТСнинг айрим трактор бригадаларида пахта териш машиналарига техника жиҳатидан қараб туриш яхши ташкил қилинмаган.

Пахта тозалаш машиналари ёнида тарозубонлар вазифасига ҳамма жойда кишилар тайинланган бўлишига қарамай, ба'зи ҳолларда машинада терилган пахта ўлчанмаётир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети **қарор қилади:**

1. Тошкент область ижроия комитетига (ўртоқ Жалиловга), Октябрь район ижроия комитетига (ўртоқ Тожиевга), Пахта МТСининг директори (ўртоқ Коломейцевга) ва «Малик» совхозининг директори ўртоқ Иброҳимовга қуйидаги мажбуриятлар юклатилди.

а) МТСдаги мавжуд ҳамма пахта териш машиналарини тайёрлашни тезда тамомлаш ва уларни ишга солиш тадбирлари кўрилсин, барча машиналардан унумли фойдаланиш та'минлансин, токи шу йўл блан ҳарбир колхозда, «Малик» совхозининг ҳамма бўлимларида пахта териш ва топшириш сур'атлари кескин равишда кучайтирилсин ҳамда пахта тайёрлаш юзасидан белгиланган графикнинг сўзсиз бажарилиши та'минлансин;

б) пахтаси машинада териладиган участкаларни тайёрлаш учун колхозлар томонидан зарур ишчи кучлари ажратиш, машиналарга транспорт воситалари биркитиб қўйиш, терилган пахтани машина буриладиган жойларда албатта шолчаларга бўшатиб олишни та'минлаш, шунингдек машинада терилган ва пневматик асбоблар блан ердан йиғиб олинган пахтани узлуксиз равишда ташиш, қуритиш, тозалаш ва тайёрлаш пунктларига топшириш ишини ташкил қилиш чоралари кўрилсин.

МТСнинг колхозлардаги давлат агрономларининг пахта териш машиналаридан унумли фойдаланишни ташкил этиш соҳасидаги роли оширилсин;

в) тўкилган пахталарни машиналар кетидан ўз вақтида қўл блан териб олиш ташкил қилинсин, бундай пахталарни териб олиш нормалари тавсия қилинган иш нормаларига мувофиқ равишда майдон ҳисоби бўйича 0,15—0,20 гектар миқдорида белгилансин, бунда фақат ерга тўкилган пахталаргина йиғиб олиниши шарт;

г) пахтани машинада теришда Пахта МТСида ҳам, «Малик» совхозида ҳам, шунингдек Тошкент областидаги бошқа МТС ва совхозларда ҳам яхши натижаларга эришган илғор колхозлар, трактор бригадалари ва механик-ҳайдовчиларнинг иш тажрибаларини кенг оммалаштириш йўлга қўйилсин.

2. Пахта МТСининг директори ўртоқ Коломейцевга «Малик» совхозининг директори ўртоқ Иброҳимовга пахта териш машиналарини техника жиҳатидан ўз вақтида кўздан кечириб туришни ва узлуксиз равишда техника хизмати кўрсатишни, машиналарни пухта созлашни ташкил қилиш, машиналарнинг юқори сифатли ишлашини та'минлаш ва бракка қарши қат'ий кураш олиб бориш мажбурияти юклатилсин.

3. Тошкент область ижроия комитетига (ўртоқ Жалиловга) қуйидаги мажбуриятлар юклатилсин:

а) терилган ҳамма пахтани ўз вақтида топшириш мақсадида, пахта йиғим-терими даври учун жалб қилинган автотранспорт ҳисобидан Пахта МТСи хизмат қилаётган колхозларга автомашиналар блан ёрдам берилсин;

б) кўчма автомастерскойларни ускуналаш мақсадида, пахта йиғим-терими даври учун жалб қилинган автотранспорт ҳисобидан Пахта МТСига 3 та юк автомашинаси ажратилсин.

4. Ўзбекистон ССР Маҳаллий ва ёқилғи саноати министри ўртоқ Глуховга кўчма автомастерскойлар учун ажратиладиган учта машинани Тошкент аравасозлик заводи орқали уч кун муддат ичида ускуналаб бериш вазифаси топширилсин.

Ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишдаги камчиликлар тезда тугатилсин

Иттифоқ ҳукуматининг шаҳар мактабларида ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитиш ҳақидаги қарори э'лон қилинганидан бери Тошкент шаҳар мактабларида жуда кўп тадбирлар амалга оширилди. Мактаблар учун янги микроучасткалар белгиланди. Шу блан бирга мактаблараро ўғил ва қиз болаларнинг тўғри тақсимланишига ҳам жиддий э'тибор берилди. Ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишнинг аҳамияти тўғрисида ота-оналар ўртасида педагогик пропаганда олиб борилди. Натижада шаҳарнинг бир қатор мактаблари биргаликда ўқитишнинг дастлабки кунларида кўпгина ютуқларни қўлга киритдилар. Бунга Сталин районидаги 95-нчи, Фрунзе районидаги 73-нчи ва бошқа мактаблар мисол бўлаолади. Бу мактабларда ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишнинг биринчи кунларидан бошлабоқ ўқувчиларнинг аҳил ва иноқ коллективи вужудга келабошлади.

Лекин шаҳардаги барча мактабларда ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитиш аҳволи талабга жавоб берадиган даражада деб бўлмайди. Шаҳардаги ба'зи мактабларнинг раҳбарлари бу масалага бепарволик блан қарадилар. Натижада мактаблараро алмашинадиган ўғил ва қиз болаларнинг рўйхатлари ўз вақтида тезлик блан тузилмади. Ҳукумат қарорининг аҳамияти ота-оналар ва жамоатчилик ўртасида кенг кўламда пропаганда қилинмади. Бу ҳол ўқув йилининг биринчи кунларидан бошлабоқ ўғил ва қиз болалар биргаликда ўқитиладиган айрим мактабларда ёмон оқибатларга олиб келмоқда. Айрим мактаб директорлари шу вақтгача ўз территорияларидан четда яшовчи ўқувчиларни бошқа мактабга беришни пайсалга солиб келмоқдалар. Октябрь районидаги 22-нчи мактаб директори Х. Ҳошимов Киров районидаги 20-нчи мактабга 73 ўқувчи ўрнига 49 ўқувчи юборган. 20-нчи мактаб директори О. Йўлдошбоева эса 143-нчи, 22-нчи мактаблар территориясида яшайдиган ўқувчилардан 13 кишини шу мактабларга бермаган.

Шаҳарнинг айрим районларида микроучасткаларга биноан ўқувчиларни мактабларга жалб этиш принципи қўпол равишда бузилмоқда. Октябрь районидаги 1-нчи мактабнинг директори ўртоқ А. Мухамедова ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитиш тўғрисидаги ҳукумат қарорини тўла бажаришдан бош тортмоқда. У 1-нчи мактабда ўқучи қизларни микроучасткаларга мувофиқ бошқа мактабларга беришга қаршилик кўрсатмоқда. Октябрь район халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Ил'ёсов Мухамедованинг ноўрин уринишларига зарба бериш ўрнига келишучилик йўлини тутиб, мактаб территориясини микроучасткаларга бўлмаслик ва қизларнинг кўпчилигини шу мактабда қолдириш ҳақида кўрсатма берган. Ил'ёсовнинг бу ўзбошимчалиги район мактабларида ўқучиларни алмаштиришда катта чалкашликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлган. Шунингдек ўртоқ Ил'ёсов ўзбилармонлик қилиб бир мактаб территориясидаги ўқучини бошқа бир мактабга юбориш ҳақида кўрсатмалар бермоқда. Район халқ маорифи бўлими 24-нчи мактаб территориясида яшовчи 7-нчи синф ўқучиларидан З. Абдуллаева, Н. Жўраева, Х. Солихова, М. Ҳакимжонова каби қизларни мактабдан ва ўз уйларидан узоқда бўлган 36-нчи мактабга юбориш тўғрисида кўрсатма берган. 24-нчи мактаб директори М. Шодмонов ҳам район халқ маорифи бўлимининг нотайин кўрсатмаларини суриштирмай бажараберган.

Иттифоқ ҳукуматининг қарорида 10-нчи синф ўқучилари ўалари ўқиган мактабни албатта тамомлаб чиқишлари зарурлиги кўрсатилган. Шунга қарамай шаҳарнинг айрим мактабларида 10-нчи синф ўқучиларини ҳам бошқа мактабларга кўчириш ҳоллари юз бермоқда. Октябрь районидаги 38-нчи мактаб директори М. Ғуломова 10-нчи синф ўқувчиси Ҳакима Абдурахмонавани 59-нчи мактабга юборган. Ҳолбуки, бу қиз 10-синфни 38-нчи мактабда тамомлаб чиқиши керак эди. Броқ, нима учундир 59-нчи мактаб дирекцияси ҳам бу қизни қонунга зид равишда қабул қилган.

Шаҳарнинг айрим мактабларида рўй бераётган бундай ярамас ҳолларнинг олдини олмаслик ба'зи ўқучиларнинг мактабдан четда қолиб, ўқишни ташлаб кетишларига сабабчи бўлмоқда. Октябрь районидаги 23-нчи мактаб дирекцияси (директори В. Хўжаева) ўтган йили шу мактабнинг 7-нчи синфини тамомлагач ўқучилардан Назира Иноятова, Назира Қўзиева, М. Сайидалиева каби ўқучиларнинг шахсий делоларини 24-нчи мактабга юбориш ўрнига ўқучиларнинг шахсий делоларини ўз қўлларига топширган. Натижада бу ўқучилар нима сабабдандир мактабга бормай қўйганлар.

Ота-оналар ўртасида педагогик пропаганданинг яхши йўлга қўйилмаганлиги, мактаб микроучасткалари принципига қат'ий риоя қилинмаганлиги орқасида айрим ўқучилар белгиланган мактабларга бориш ўрнига ҳамон ўтган йили ўқиган мактабларига қатнамоқдалар. Бундай фактлар Октябрь районидаги 14-нчи ва Москва районидаги 42-нчи мактабларда кўпроқ содир бўлмоқда. Бу нарсага мактаб коллективи ҳам бефарқ қараб келмоқда.

Айрим мактаб директорлари фанлардан юқори ўзлаштириш берувчи ўқучиларни ўз мактабларида олиб қолиб, улгурмовчи ўқучиларни яшаш территориясидан қат'ий назар бошқа мактабларга жўнатиб юбормоқдалар. Сталин районидаги 82-нчи ўрта мактаб дирекцияси икки йил 7-нчи синфда қолган Юнусов, Зокиров каби ўқучиларни уялмай-нетмай 59-нчи мактабнинг 8-нчи синфига юборган. Худди шу мактаб дирекцияси 59-нчи мактаб территориясида турувчи 9-нчи синф ўқучиси Файзиевни а'лочи бўлганлиги учун 82-нчи мактабда олиб қолган. Бундай фактларни Октябрь районидаги 1,16, 36-нчи ва шаҳарнинг бошқа районларидаги мактабларда ҳам учратиш мумкин.

Ба'зи мактабларнинг дирекциялари ота-оналар ўртасида педагогик пропагандани кучайтириш ва шу йўл блан ўз территорияларидаги ўқучиларни мактабга жалб қилиш ўрнига қоғозбозлик блан шуғулланмоқдалар. Қ. Аловутдинов деган ўқучи 14-нчи ўрта мактабнинг 9-нчи синфида ўқиши керак эди. Бу ўқучининг шахсий делоси дастлаб 24-нчи ўрта мактабга топширилган. 24-нчи мактаб дирекцияси эса делони 28-нчи мактабга юборган. 28-нчи мактаб дирекцияси ҳам Аловутдиновнинг шахсий делосини қайтариб юборган. Ҳозир бу уч мактаб ўртасида ўқучи блан бирга унинг тўғрисида ёзилган 10 лаб ҳужжатлар сарсон бўлиб юрипти. Аммо натижа чиқмаётир.

Шаҳар мактабларида ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитиш ўқучилар ўртасида та'лим-тарбия ишларини ҳарқачонгидан ҳам кучайтиришни талаб қилади. Броқ бу соҳада қилинаётган ишларни ҳали қониқарли деб бўлмайди.

Кўпчилик мактабларнинг айрим синфларида қизлар бир томонда, ўғил болалар эса иккинчи томонда ўтирмоқдалар. Бунга Октябрь районидаги 15-нчи мактаб VII «А» ва VIII «А» синфларидаги аҳволни мисол қилиб кўрсатиш мумкин: 8-нчи синфга икки қатор қилиб қўйилган парталарнинг бир томонида қизлар ҳарбир партага 3 тадан ўтирганлар, иккинчи томонда эса ўғил болалар бир партада иккитадан, айрим парталарда биттадан ўтирганлар. Бундай ҳолга мактаб ўқитучилари э'тиборсиз қараб келаётирлар. Шунинг учун ҳам бу мактабда қиз ва ўғил болалар ўртасида аҳил ва иноқ коллективни вужудга келтириш соҳасида қилинаётган ишлар яхши натижа бермаётир.

Ба'зи мактабларнинг директорлари биргаликда ўқитиш соҳасидаги ишларнинг кўплигини баҳона қилиб, ўқитучиларнинг дарслари сифатини текшириш масаласи блан мутлақо қизиқмай қўйганлар. Шаҳардаги 1, 15, 16, 24, 59-нчи ва бошқа бирқатор мактабларнинг директорлари ва илмий бўлим мудирлари шу кунгача ўқитучиларнинг дарсларини анализ қилиш, уларга амалий ёрдам бериш масаласи блан шуғулланмай келмоқдалар. Шаҳарнинг жуда кўп мактабларида дарс жадваллари нормал ҳолга келтирилган эмас. 24-нчи ўрта мактабда дарс жадваллари ҳар куни ўзгариб туради. Бу нарса эса шубҳасиз ўқув-тарбия ишларига салбий та'сир кўрсатмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, биргаликда ўқитиш ҳақидаги қарорни амалга оширишда Тошкент шаҳар районларидаги партия ва комсомол комитетлари мактабларга яқиндан ёрдам бермаётирлар. Район комсомол комитетларининг ходимлари мактабларда пионер ташкилотларининг сайловлари ўтказилабошланган шу кунлардагина мактабларга бора бошладилар.

Шаҳар халқ маорифи бўлими ва айрим районларнинг халқ маорифи бўлимлари мактабларда ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитиш тўғрисидаги қарорни амалга оширишда мактаб коллективларига амалий ёрдам бериш ўрнига кабинетда ўтириб ҳархил ма'лумотлар тўплаш, ўқучиларни мактаблардан-мактабларга кўчириш ҳақида кўрсатмалар бериш, кетма-кет ўринсиз мажлислар ўтказиш блан шуғулланмоқдалар. Киров, Октябрь ва Сталин район халқ маорифи бўлимларининг мудирлари Шоумаров, Ил'ёсов, Додашев ўртоқлар шу кунгача ўзларига қарашли бирорта мактабга бориб, у ердаги аҳвол блан дурустроқ танишганлари йўқ.

Шаҳар ва район халқ маорифи бўлими раҳбарларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифалари — биргаликда ўқитиш ҳақидаги Иттифоқ ҳукумати қарорини сра оғишмай изчил суратда амалга оширишдан иборатдир. Шаҳар ва район халқ маорифи бўлимлари ўқучиларни алмаштириш соҳасидаги чалкашликларга тезда барҳам бериб, мактабларга бериладиган амалий ёрдамни жанлантиришлари зарур.

Ота-оналар ўртасида педагогик пропагандани янада кучайтириб, биргаликда ўқитишнинг барча талабларига риоя қилган ҳолда мактабларда аҳил ва иноқ ўқучилар коллективини вужудга келтириш — мактаб ўқитучилари ва халқ маорифи ходимларининг шарафли бурчидир.

Д. ЮНУСОВ,
К. УМАРОВ,
Ж. МА'РУПОВ.

«Ўзбексельмаш» заводининг илғор токари Шоюнус Шоназаров 9 ойдан бери смена нормасини 200 процентдан бажариб келаётганлиги учун завод Ҳурмат тахтасига ёзилган. Суратда: ўртоқ Шоназаров иш устида.

Қ. Розиқов фотоси

(ЎзТАГ фотохроникаси).

Янги китоблар

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЎҚУВ-ПЕДАГОГИКА ДАВЛАТ НАШРИЁТИ ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРНИ НАШР ЭТДИ:

С. АЗИМОВ, Ю. СУЛТОНОВ, М. АФЗАЛОВ, — «Ўзбек совет адабиёти». (Ўрта мактабларнинг 9-нчи синфи учун дарслик). 1-нчи китоб, 268 бет, тиражи 35.000, баҳоси 3 сўм 90 тийин.

А. С. АЛЕКСЕЕВ — «Ўзбек тили». (Рус мактабларининг 6-нчи синфи учун дарслик) 116 бет, тиражи 25.000, баҳоси 1 сўм 40 тийин.

Проф. **К. В. БАЗИЛЕВИЧ,** проф. **С. В. БАХРУШИН,** проф. **А. М. ПАНКРАТОВА,** доцент **А. В. ФОХТ.** — **«СССР тарихи»** (Ўрта мактабнинг IX синфи учун дарслик). Профессор А. Н. Панкратова таҳрири остида. 352 бет, тиражи 35.000, баҳоси 5 сўм 20 тийин.

Е. В. БЕЛОВА ва Л. Р. ТОДД. — «Инглиз тили дарслиги». (Ўрта мактабларнинг 7-нчи синфи учун). 240 бет, тиражи 10.000, баҳоси 3 сўм 45 тийин.

«ЎРТА МАКТАБ ПРОГРАММАЛАРИ» (Химия). 28 бет. Тиражи 10.000, баҳоси 40 тийин.

«ЎРТА МАКТАБ ПРОГРАММАЛАРИ» (Она тили ва адабиёт. 8—10-нчи синфлар учун). 64 бет, тиражи 3.000, баҳоси 90 тийин.

«ЎРТА МАКТАБ ПРОГРАММАЛАРИ» (География, 1954—55 йил учун). 72 бет, тиражи 10.000, баҳоси 1 сўм 5 тийин.

«ПРОГРАММА СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ» (Русский язык, литература Ўзбекистон ССР мактабларининг VIII—X синфлари учун). 88 бет, тиражи 3.000, баҳоси 1 сўм 25 тийин.

АВАЗ ЎТАР ЎҒЛИ ХОТИРАСИ

Тошкентдаги Ҳамид Олимжон номли адабиётчилар уйига ўқучилар, ёзучилар, ўқитучилар ва пойтахт меҳнаткашлари тўпланди.

Бу ерда Ўзбекистон Совет ёзучилар союзи ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти ўзбек халқининг XIX аср охири, XX аср бошида яшаб ижод этган демократ шоири Аваз Ўтар ўғлининг туғилганига 70 йил тўлиши муносабати блан адабий кеча ўтказди.

Кечада доклад қилган ёзучи Мирмухсин Аваз Ўтар ўғлининг ҳаёти, ижодий фаолияти ва ўзбек адабиёти тарихида тутган ўрнини батафсил гапириб берди.

Сўнгра шоирлардан Аҳмад Бобожон, Туроб Тўла, Елизавета Видонова ўртоқлар Аваз Ўтар ўғлининг ше'рларидан ўқиб бердилар.

ФЕЛЬЕТОН

Ҳақиқат қарор топади

Ахтали Абдуллаев шу кеча ухлайолмади. Ухлади-ю, лекин туни блан алахлади. Алахлаганда ҳам унча-мунча алахламади. Худди ўргимчак уясига оёғидан илинган ожиз пашшадай типирчилаб, бақириб-чақириб чиқди, ув ҳам тортди.

У, эрталаб тўшакдан турмасдан, икки қўли блан юзини бекитиб ўтирар эди. Туни блан қўрқиб, ўтакаси ёрилай деган хотини ундан сўради:

— Ҳа, дадаси, опочмисиз?

— Қани, қани одамлар, одамлар кетишдими?

— Алахлаш ҳам ўлсин, қанақа одамлар, уйда ўтирибсизку, кўзингизни очинг...

— ...

Дарҳақиқат, Ахтали Абдуллаев кейинги пайтларда ёмон ухлайдиган бўлиб қолди. Нега десангиз, унинг хизмат даргоҳига ҳар куни юзлаб турли фе'л-атвордаги кишилар қадам ранжида қилади. Уй-жой масаласида пасти-баланд даҳанаки жанглар бўладики, асти қўяверинг. Айниқса, Радиальная кўча 14-нчи корпусда турувчи Муҳаббат Эшонова блан Раҳмат Аҳмедов ҳар куни қатнайвериб Абдуллаевнинг роса жиғига тегди. Охири шунга бориб етдики, Абдуллаев бу икки «можарочини» кўрганида фиғони фалакка чирмашиб, тўнини тескари кийиб оладиган бўлди.

Эшонова блан Аҳмедов бир ҳовлида яшайди, бир коридордан юришади, уй эшиклари ҳам бир-бирига юзма-юз. Эшонова яшаётган уй илгари Аҳмедовнинг кухняси эди. Лекин, Киров район уй-жой бошқармаси бундан бирнеча йил муқаддам «фронтовик оиласи» деб Эшоновани ҳозирги ўтирган уйига (Аҳмедовнинг кухнясига) «вақтинча» киргизиб қўйган эди. Лекин, бу «вақтинча» «доимий»га айланиб кетди. Ҳозир Эшонова яна битта уйни ва ҳовлини бўлиб беришни талаб қилаяпти. Бу иш район уй-жой бошқармасининг бошлиғи Ахтали Абдуллаев воситачилигида Зиччи участка халқ судининг раиси Амиржоновга узатилган эди. Амиржонов «сих ҳам куймасин, кабоб ҳам» йўлини ахтариб бош қотираяпти. Негаки, ёлғоннинг миси чиқди. Я'ни Абдуллаев қўллаб-қўлтиқлаб юрган Эшонова фронтовик оиласи бўлмай, эри жиноий иш туфайли узоқ муддат блан қамалган, ўзи эса бозорнинг киндигини кесган савдогар эканлиги фош бўлиб қолди. Бунинг устига у 2 жон, Аҳмедов эса 9 жон. Амиржонов Абдуллаевнинг ноғорасига шох ташлай деса, ҳақиқатни поймол қилишдан қўрқади, шох ташламай деса оғайнисини хафа қилгиси келмайди. Хуллас, ҳижолатпазлик.

Р. Аҳмедов каби саргардон бўлиб юрганларнинг сон-саноғи йўқ. Мана, қатор-қатор мисоллар. Барнаульская кўча 8-нчи уйда турувчи Жўра Имомов, Радиальная кўча 11-нчи уйда турувчи Мунаввар Мусаева, шу кўча, 9-нчи уйда яшовчи Муборак Султонова, яна шу кўча, 8-нчи уйда яшовчи Сайдиғани Муротов каби жуда кўп гражданлар бирнеча йиллардан буён чувалган калаванинг учини тополмай, жиғи-бийрон бўлиб юрипти. Абдуллаев ҳар куни юзлаб одамларга ўшқиради, «эрта кел», «индин кел» деб йиллаб овора қилади.

Шу йил 26-нчи май куни Мунаввар Мусаева ҳам Абдуллаевнинг ҳузурига келиб «болалар кўпайиб, 10 жон бўлиб қолдик, бизга ҳам кухняни бўшаттириб берсангиз, қийналаяпмиз» деди. Абдуллаев Мусаевага қараб ўшқирди:

— Кухнянгизга ким одам киргизган бўлса, ўшанга боринг, бўшаттириб берсин!

— Насрилла Абдуллаев одам киргизган. У ҳам шу ерда ишлайди-ку.

Абдуллаев Мусаевани йиғлатиб, кабинетдан ҳайдаб чиқарди. Жанжал жанжаллигича қолаверди.

Насрилла Абдуллаев ким? У, чумолидан от, бўйрачўпдан арава ясайдиган эски қирриғлардан бири. Унинг эски «ҳунарманд»лигини Ахтали Абдуллаев билмайди дейсизми?! Билади. Лекин ўзини билмасликка солади. Ахир, қарға қарғанинг кўзини чўқимайди-ку.

Насрилла 6-нчи уй-жой участкасининг бошлиғи бўлиб ишлаган пайтида бўшаган уйларни енг учида пул узатганларга оширaверди. Бир-иккита мисол келтирсак кифоя.

Радиальная кўчасидаги 14-нчи уй бўшади. Насрилла Абдуллаев 4 минг сўм нақд пул ҳисобига бу уйни врач Нишон Турсуновга тўғрилаб берди. Башарти сўраб қолинса, Турсунов «пул берганим йўқ» деб тониши эҳтимол. Аммо бу 4 минг сўмни Абдуллаевга санаб туриб: «бу пулни Абдуллаевнинг ўзи олади деб ўйламанглар. Райсоветда хўжайинлар бор, шундай қилмасак, мени хафа қиладилар» деган сўзлари, ҳозир Октябрь районидаги Мевазор маҳалла 36-нчи уйда турувчи пенсионер Маҳкам Махсумовнинг қулоқлари остида ҳалиҳали жаранглаб турипти.

Шунингдек, собиқ Мраморная кўчасидаги 5-нчи «Б» уй ҳам 5 минг сўм эвазига Карим Аҳмедовга топширилди. Буни Октябрь район главторсирье бошқармасининг бошлиғи, коммунист Шарифжон Ғозиев тасдиқлаб беради.

Ана шундай йўл блан халқнинг неча ўн минг сўмлаб пулини илгаридан ҳазм қилишга ўрганиб қолган Насрилла Абдуллаев ҳозир тинчгина юрипти микан? Йўқ! У, ҳозир район ташқи ободончилик бўлимининг мудири, яна иши ўнгидан келган. Ёнида район уй-жой бошқармасининг бошлиғи Ахтали Абдуллаевдай нори бор. Насрилла Абдуллаев ўтган йили бирданига иккита участка қурди. Конструктор кўчасидаги участкага укасини ўтказиб, Архитектура кўчасидаги участкада ўзи қолди.

Бу икки найрангбоз пул топишнинг яна бир янги усулини кашф этишди. Я'ни гумашта орқали «иш қилиш» йўлини топишди. Бу «вазифа»га ҳеч ерда ишламайдиган Файзи Раҳимовни танлашди. Ўз «хўжайин»ларига содиқ гумашта бўлган Раҳимов ўтган йили Барнаульская (уй № 10) кўчасида катта участка қуриб, район 6-нчи уй-жой участкасининг бошлиғи Кузнецова иштирокида Космит деган шахсга 150 минг сўмга пуллади. Бу йил эса у, трикотаж-пайпоқ фабрикасининг ёнида яна бир участка қурди. Ҳозир бу участкани 170 минг сўм нақд пулга сотмай турипти.

Ажабо, Ахтали ва Насрилла Абдуллаевларнинг совет кишисига, коммунистга ёт бўлган бундай кирдикорларидан Киров район ижроия комитетининг раҳбарлари наҳотки бехабар бўлсалар? Эҳтимол шундайдир. Лекин ойни этак блан ёпиб бўлмаганидек, эртами-кечми ҳақиқат ҳақ ерида қарор топади!

Мавлон ИКРОМ.

Болалар яслисида

Чиноз район, «Қизил Октябрь» колхозининг Оҳунбобоев участкасидаги болалар яслиси сабзавотчилик ва пахта далаларида ишлаётган ёш болали колхозчи оналарнинг унумли меҳнат қилишларига яқиндан ёрдам бермоқда.

Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти яслида болаларнинг ҳушчақчақ ва соғлом ўсишлари учун қулай шароит яратиб берган. Ясли биноси саккиз хонадан иборат бўлиб, партия ва ҳукумат раҳбарларининг портретлари ва турли расм-плакатлар блан чиройли қилиб безатилган. Ясли стол, стулчалар, кроватьлар, ўйинчоқлар ва халатлар блан тўла та'минланган. Катта ва кичик ёшдаги болалар учун алоҳида хоналар ажратилган. Болаларнинг овқатланишлари, дам олишлари ва ҳархил ўйинчоқлар ўйнашлари учун махсус хоналар ажратилган.

Яслида санитария ва гигиена қоидаларига риоя қилинган ҳолда иш олиб борилади. Хоналарни тартибга солиш, ошхона ва ётоқхоналарда соғлиқни сақлаш ишлари яхши йўлга қўйилган. Рўйхат бўйича 40 бола бўлиб, буларнинг деярлик ҳаммаси мунтазам равишда яслига қатнаб туради. Ясли мудираси З. Худойберганова, тарбиячи Т. Жўраева ва А. Қипчоқова ўртоқлар болаларни яхши тарбиялаётганликлари учун ота-оналар ҳурматига сазовар бўлмоқдалар.

Шунингдек, райондаги Горький номли ва «XIX партс'езд» колхозларидаги болалар яслиси ҳам пахта далаларида самарали меҳнат қилаётган пахтакор оналарга яхши хизмат кўрсатмоқда.

М. ОРЗИҚУЛОВ.

Сельпо иши яхшилансин

Сирдар'ё районидаги «Ильичевский» сельпоси район аҳолисини озиқ-овқат ва саноат моллари блан яхши та'минламаётир. Районда бирқатор савдо точкалари бор, лекин сельпонинг раҳбар ходимлари бу точкаларни аҳолига керак бўлган маҳсулотлар блан ўз вақтида та'минлаб туриш, савдо хизматини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилмаётир. Шу сабабли ҳам сельпо товар обороти ярим йиллик планини бажараолмади.

Сельпо раҳбарларининг қишлоқда савдо ишларини тўғри йўлга қўйиш ва аҳолига маданий савдо хизматини кўрсатиш ишига бепарволик ва ўтакетган мас'улиятсизлик блан қараётганликларини Каганович номли колхоздаги ва «XIX партс'езд» колхозидаги магазин мисолида яққол кўриш мумкин. Бу магазинларда аҳоли учун зарур бўлган туз, совун, гугурт, мой кўп вақтлар бўлмай қолади. Шу сабабли ҳам колхозчилар Велико-Алексеевскдаги бозорга қатнашга мажбур бўлмоқдалар. Ваҳоланки район матлубот союзи томонидан сельпо учун ажратилган 192 минг сўмлик мол ўз вақтида олинмагани сабабли Сталин сельпосига бериб юборилди.

Сельпо раиси ўртоқ Тошпўлатов молларни магазинларга тақсимлаш вақтида колхозчилар ва пайчиларнинг талабига риоя қилмайди. У, ўзининг шахсий манфаатини умумхалқ манфаатидан юқори қўйишга одатланган. Сельпога яқинда иккита гилам келган эди. Бу иккала гиламни ҳам Тошпўлатов «XIX партс'езд» колхозидаги магазин орқали ўзига олди.

Магазинларда ўқучилар учун зарур бўлган ўқув қуроллари ва хўжалик моллари доим бўлиб турмайди. Сельпода кадрларни тарбиялаш иши ҳам яхши йўлга қўйилмаган. Йил бошидан ҳархил сабабларга кўра 4 магазин мудири ва 12 мол сотучи олмоштирилди.

Сельпонинг раҳбар ходимлари савдо ишини тубдан яхшилашлари керак.

Ж. ҲАКИМОВ.

„Чирчиксельмаш" заводида меҳнат унумини ошириш учун курашилмаётир

«Чирчиксельмаш» заводининг коллективи қишлоқ хўжалигимизга кўплаб машина ва запас қисмлар етказиб бериш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. Коллектив Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги ва Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақани тобора қизитиб, ишлабчиқаришда кўпгина ютуқларга эришмоқда. Ҳархил касб эгаларидан 500 дан ортиқ киши ўз ишларида муҳим янгиликларни қўлланиб, бешинчи бешйиллик планларини ҳозирдаёқ анча ошириб бажардилар.

Заводда технология процессларини такомиллаштириш, янги хил машина ва асбоблар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш юзасидан кўпгина ишлар қилинаётир. Айрим цех ва участкалар қайта қурилиб, кенгайтирилмоқда. Станоклар парки янги техника блан тобора бойитилмоқда.

3-нчи механика-йиғув цехида машина ва запас қисмларни конвейер усулида ишлабчиқариш жорий этилди. Шунингдек, цехнинг механика участкасида дастгоҳлар қайтадан ремонт қилиниб, ишга туширилди. Цехда конвейер усулини қўлланиш натижасида меҳнат унуми ўн процент ошди. Ишлабчиқарилаётган маҳсулотнинг таннархи ҳам анча камайтирилди.

Темирчилик-пресс ва 4-нчи тайёрлов цехларида ҳам бир қатор техника тадбирлари амалга оширилди. Цехлардаги дастгоҳларга кўплаб янги мосламалар ўрнатилди. Натижада детальлар ишлабчиқариш қарийб икки баравар кўпайди.

2-нчи механика-йиғув цехидаги тайёр узелларни бўяш участкаси бошқа бинога кўчирилиб, цех анча кенгайтирилди. Цехнинг ички ва ташқи томони ҳархил чиқиндилардан тозаланиб, ишлабчиқариш маданияти янада оширилди. Ҳозир бу цехда иккита конвейер қурилмоқда. Бу конвейерлар ишга туширилгандан кейин, меҳнат шароити яхшиланиб, машина ва запас қисмлар ишлабчиқариш сур'ати анча тезлашади.

Қуюв цехларининг иши анализ қилинганда, уларнинг иқтисодий кўрсаткичларининг йилдан-йилга яхшиланиб, сифатсиз маҳсулот ишлабчиқаришнинг тобора камайиб бораётганлиги, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг таннархи камайиб бораётганлиги аниқланди. 1954 йилда 1953 йилдагига нисбатан ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг таннархи кўк чўян цехи бўйича 8, тобланадиаган чўян цехида 22,3 ва пўлат қуйилмалари бўйича 19,1 процентга камайтирилди.

Қуюв цехларининг коллективлари эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб, маҳсулот таннархини янада камайтириш ва сифат кўрсаткичларини юқори даражага кўтариш учун курашмоқдалар. Цехларда янги механизмлар ишга туширилмоқда. Илгари кўк чўян ва тобланадиган чўян цехларида фақат биргина кичик ҳажмидаги кўчма кран (тельфер) бор эди. Шунинг учун ҳам қолиплаш составини тайёрлаш участкасидан қум олиб келишга ёки ишланган қолиплар составини тайёрлаш участкасига етказиб беришда катта қийинчиликлар туғилар, бир кўчма кран икки цехнинг ишини бажараолмас эди. Тобланадиган чўян цехининг рационализаторлари ўз кучлари блан янги кран тайёрлаб, уни ишга туширдилар. Натижада меҳнат шароити анча яхшиланди. Шунингдек, бирнеча киши оғир меҳнат талаб қиладиган ишдан енгил ишга кўчирилди.

Тобланадиган чўян цехида илғор иш методларини қўлланишга катта э'тибор берилмоқда. Бундан бирнеча ой илгари чеканка қиладиган «ЧК—207» ва «НКУ-2,8» машинасининг айрим детальларини ишлабчиқариш бўйича қарийб 50 процент бракка йўл қўйилар эди. Цех бошлиғи ўртоқ Обрезков иш усулига янгилик киритди. Ҳозир сифатсиз маҳсулот ишлабчиқариш шу номдаги қуйилмалар бўйича кескин суратда камайтирилди.

Яқинда завод партия бюросининг ташаббуси блан Тошкентдаги машинасозлик заводларига цех бошлиқларининг экскурсияси уюштирилди. Улар республикамиз пойтахтидаги машинасозлик заводларида бўлиб, кўп нарсаларни ўрганиб келдилар. Тобланадиган чўян цехининг бошлиғи ўртоқ Обрезков «Ўзбексельмаш» заводидаги қуюв цехларининг иши блан танишиб чиқиб, ўз цехидаги бирқатор операцияларни тошкентлилар усули блан ишлашга кўчирди. Масалан, илгари «НКУ—2,8» машинасининг «211» номли детали қўлда ишланар ва ҳар сменада фақат 350 дона ишлаб чиқарилар эди. Ҳозир шу номдаги детальларни ишлабчиқариш механизациялаштирилиб, ҳар сменада бир ярим минг донадан деталь ишлаб чиқарилмоқда.

Аммо заводнинг қуюв цехларида меҳнат унумини ошириш ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини яхшилашда мавжуд имкониятлардан етарли фойдаланмаётир. Айниқса, тобланадиган чўян цехининг иши талабга жавоб бераолмайди. Цехда тайёрланаётган маҳсулотнинг кўп қисми яроқсиз бўлиб чиқади. Лекин, завод раҳбарлари сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарилишига қарши кескин кураш олиб бормайдилар.

Қуйилмаларнинг брак бўлиб чиқишига асосий сабаблардан бири — детальларнинг қолиплари қийшайиб кетиши, ёки чўп-хас аралаштирилишидир. Детальларнинг қолипда қийшайиб кетмаслиги учун қолипланган детальларнинг ўртасига штирлар ўрнатиш керак. Бу штирлар детальларни центробеж участкасига жўнатиш вақтида уларнинг ўрнидан кўчиб кетишига йўл қўймайди ва бу тадбир маҳсулот сифатини энг камида 18—20 процент яхшилайди. Аммо, цехдаги мавжуд опокаларнинг конструкцияси штирлар қўлланишини қийинлаштиради. Шунинг учун опокаларнинг конструкциясини ўзгартириш керак. Бу ҳақда анча вақтдан буён гапирилиб келинаётган бўлса ҳам уни амалга оширишга аҳамият берилмай келинмоқда. Цехларда қолиплаш составини тайёрлаш участкаси жуда ҳам тор. Агар бу участка кенгайтирилса, маҳсулотнинг сифати 10—15 процент яхшиланар эди.

Завод капитал-қурилиш бўлими (бошлиғи ўртоқ Исайкин) февраль ойида янги марказий қолиплаш составини тайёрлаш участкаси қуришга киришди. Броқ капитал қурилиш бўлими состав тайёрлаш участкасининг фундаментини қазиди-да шу блан қурилиш ишларини тўхтатиб қўйди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, тобланадиган чўян цех томининг ярми шу вақтгача ёпилмаган. Томнинг ёпилмаганлигига беш йилдан кўпроқ вақт бўлди. Бу ерда кўчма краннинг темир йўл излари бўлиб, унинг ёрдами блан цехдаги металл эритиш печьларига чўян, пўлат ва бошқа материаллар етказиб берилади. Бу кран қиш ва куз фаслларида цехнинг ярмисидагина юради. Чунки, томи очиқ жойдаги электр симлари ёмғир остида қолиб, краннинг юриши учун хавф туғдиради. Натижада механизм кучи блан бажарилиши мумкин бўлган ишда цехнинг ўнларча ишчилари банд бўладилар.

Бу томни ёпиш учун завод капитал қурилиш бўлимига аллақачон маблағ ажратилиб берилган бўлса ҳам, ҳанузгача ҳечқандай иш қилингани йўқ.

Шу кунга қадар цехларда детальларни қолиплаш иши қўл кучи блан бажарилмоқда. Бу ишларни механизациялаштириш учун энг камида 80 та қолиплаш машинаси ўрнатиш керак. Тобланадиган чўян цехида эса фақат тўрттагина механизациялаштирилган қолиплаш машинаси бор. Анашундай муҳим ишга ҳечким э'тибор бермайди.

Қуйилган детальлар махсус вагонеткаларга ўрнатилиб, печьлар ичига киритилиши ва шу печьларда тобланиши лозим. Броқ цехларда вагонеткалар етишмайди. Шунинг учун ҳам кўпгина детальлар бошқа операциялардан чиқарилгандан сўнг печьлар олдида узоқ вақт тўпланиб ётади. Натижада бу цех механика-йиғув цехларига детальларни пландагидан кам етказиб бермоқда. Вагонеткалар тайёрлаш ҳақида заводнинг механика бўлимига бундан уч ой илгари топшириқ берилган. Лекин бу топшириқ ҳалигача бажарилгани йўқ.

Тобланадиган чўян цехида 1955 йилда детальлар ишлаб чиқаришни камида икки ярим баравар ошириш кўзда тутилади. Аммо, бу катта ва шарафли вазифани муваффақиятли ҳал қилишга ҳозирлик кўрилмаётир. Буни бажариш учун аввало, цехда энг камида иккита печь блокларини қуриш керак. Чунки, мавжуд бўлган ҳозирги печьларда бутун маҳсулотни тоблаб улгуриш мумкин эмас. Тобланадиган чўян цехининг бошлиғи завод директори Петрикин ва бош инженер Белов ўртоқларга, цехни янги йилдаги иш учун олдиндан тайёрлаб қўйиш ҳақида бирнеча марта мурожаат қилди. Аммо, улар: «ҳали эрта, янги йилгача анча вақт бор, улгурамиз», — деб хотиржам юриптилар.

Янги йилда давлат планларини тўла ва ошириб бажариш учун цехдаги қолиплаш участкасини икки сменалик ишга кўчириш керак ва бунинг учун кадрлар тайёрлашга катта э'тибор бериш лозим. Чунки, цехда қолипчилар етишмайди. Заводнинг кадрлар бўлими эса янги мутахассислар тайёрлаш ишига аҳамият бермай келмоқда.

Ўтган йилдаги тажрибалар шуни кўрсатадики, агар корхона янги йилдаги ишга олдиндан ва муваффақиятли тайёрланмаса, штурмчиликка йўл қўйилиши мумкин. Корхона 1954 йилдаги ишга қониқарли тайёрланмаган эди. Шунинг учун ҳам йил бошидаёқ бошланган штурмчилик ҳанузгача тугатилмади.

Завод коллективи август ойи планини анча ошириб бажарган бўлса ҳам, аммо, 8 ойлик план бажарилмади. Социалистик қишлоқ хўжалигимизга планда кўрсатилганидан 358 та «НКУ—2,8» машиналари, 607 та «КРН—2,5» культиваторлари, 50 та чеканка машиналари ва кўплаб запас қисмлар кам етказиб берилди.

Республикамиз пахта далалари шу кунларда, айниқса, машиналарни кўплаб талаб этмоқда. Лекин, заводда янги машиналар ишлабчиқариш сур'ати ниҳоятда паст даражада.

Янги машиналар ишлабчиқаришни бошлаб юбориш ишига корхона ҳанузгача тайёрланган эмас. Шу кунгача кўрак териш машиналари учун зарур бўлган штамп ва асбоб-ускуналарнинг ярмиси ҳам ишлабчиқарилмади. Завод конструкторлик бюроси ходимларининг ўз ишларига мас'улиятсизлик блан қарашлари натижасида янги машиналарни ишлабчиқариш учун ҳатто чертёжлар ҳам тўла тузилмаган.

Завод раҳбарлари (директори Петрикин, бош инженери Белов ўртоқлар) ва партия бюроси (секретари ўртоқ Косенко) заводда юз бериб келаётган бу камчиликларни тугатишга, корхонани янги йилдаги ишга олдинданоқ тайёрлаб қўйишга алоҳида э'тибор беришлари керак. Акс ҳолда 1955 йилда ҳам бу йилдаги каби хатоларга йўл қўйилиши мумкин.

И. САТТОРОВ,
А. АБДУРАЗЗОҚОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«Юқоричирчиқда ғўза баргига дори сепиш ҳамон бошланмаган»

Газетамизнинг шу йил 12 сентябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида мақола босилиб, унда Юқоричирчиқ районидаги колхозларда пахтани машина блан теришга етарли э'тибор берилмаётгани, ғўза баргларини сун'ий равишда тўкишга киришилмагани ва бошқа камчиликлар танқид қилинган эди.

Ўзбекистон КП Юқоричирчиқ район комитети секретари ўртоқ Кимнинг редакциямизга хабар қилишича 14 сентябрьда район партия комитетининг бюро мажлисида газета материали муҳокама қилинган. Мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланган.

Ғўза баргини сун'ий тўкишга бепарволик қилгани ва пахта йиғим-теримини яхши уюштирмагани учун «III Интернационал» колхозининг раиси Норбоев, колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Нишонбоев ва давлат агрономи Машков ўртоқларга партиявий жазо берилган, 1-нчи МТС директори ўртоқ Қосимов огоҳлантирилган. Пахта йиғим-теримни сур'атини ошириш, машинада пахта теришни йўлга қўйиш учун зарур тадбирлар белгиланган.

Пахта териш машиналари ва барча теримчиларнинг юқори унумли ишлашлари учун зарур шароитларни яратиб берайлик!

☆ ☆ ☆

Пётр Черних ўзиб кетди...

Кутилган кунлар келиб, йиғим-терим бошланиши блан Пётр Черниxнинг иши юришмай қолди. Ҳамманинг тилида Отахон Саитовнинг номи, ҳатто унинг Черниxдан ўтиб кетганлиги тўғрисида гапирабошладилар. Район ва областьдан ҳам Черниxнинг ишини суруштирмоқдалар. Ўзи нима гап?

Пахтаси машиналар блан териладиган участкаларда дорилаш ўз вақтида ўтказилган. Ерларнинг атрофида машиналар қайриладиган жойларнинг ғўзаси юлиниб олинган, эгатлар текисланган, хирмонлар сувалиб, тарозилар қурилган. Пахта чамандай очилиб ётипти. Лекин Пётр Черних терган пахтанинг миқдори кўпаймай, кундалик сводкаларда Отахон Саитовнинг номи биринчи ёзилмоқда. Тошкентдан келган фотограф ҳам Отахоннинг расмини олиб кетди.

Пётр Черних асабийлашади. У ўтган йили 26 иш кунида СХМ—48 машинаси блан 80 тонна пахта териб, Пахта МТСи бўйича биринчиликни олган эди. Механизаторларнинг район ва республика кенгашларида унинг номи биринчи тилга олинарди. Нега энди Черних яхши ишламаётир?

Воқиа аслида бундай бўлган. Пётр Черних ўтган йил иш тажрибасига асосланиб машинасоз конструкторлар олдига жуда муҳим бир талабни қўйган эди:

— Бизга кечаси ҳам ишлайдиган, нам пахтани ҳам тераоладиган мураккаб машиналар керак!

Пётр Черниxнинг бу таклифи ҳаммага ма'қул тушди. Чунки, пахта ёппасига очилгандан кейин кеча ва кундуз демай иложи борича тезроқ териб, даладан йиғиб олиш—халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган жуда катта иш. Конструкторлар Пётр Черниxнинг бу ажойиб ғоясига зўр хурсандчилик блан қўшилдилар. «Кечаси ҳам ишлайдиган, нам пахтани ҳам тераоладиган такомиллашган машина керак!».

Конструктор олимлар ана шу олийжаноб ғояни амалга ошириш устида саботблан ишладилар.

— Мана ўртоқ Черних, сиз талаб қилган машина тайёр. Синовдан ўтказиб беринг!

Бу вақтда Черних ва унинг шериклари Октябрь районидаги Киров номли колхозда пахта теришга шайланиб турган эдилар. Янги машинани синовдан ўтказишга 200 гектар ер ажратилди.

17 сентябрь куни колхоз далаларида 18 та терим машинаси ишга тушди. Пётр Черних янги машинанинг рулини тутди.

Аммо унинг иши юришмай қолди. Ҳар куни 3—3,5 минг килограмм пахта териб донг чиқарган Черних энди ба'зи кунлари, ҳатто 300—400 килограммгина пахта терарди, холос.

Бунинг сабаби ма'лум: машина янги! Техника қоидасига мувофиқ янги машинани сурункасига ишлатиб бўлмайди. Тез-тез ишни тўхтатиш, қисмларни текшириш, машинани совитиш, мойлаб туриш керак.

Броқ Отахон Саитов кутиб турмайди, у кундан-кун иш унумини оширмоқда. Терим бошлангандан бери 3 минг килограммдан кам пахта терган куни йўқ. 24 сентябрьда эса «СХМ—48М» машинаси блан пахта теришда мисли кўрилмаган рекорд қўйди: машинанинг кундалик иш унумини 4206 килограммга етказди. Шундан бери у ҳар куни тўрт минг килограммдан ошириб пахта термоқда.

— Сенга Петя бошқа машина берақолай, — деди бригада механиги Седиков бир куни. — Шуҳратинг пасайиб кетаяпти.

— Йўқ Дмитрий, гап бунда эмас. Шу машинани синовдан ўтказиб берсам, биласан-ку, сентябрь Пленуми қарорини... Мана сенга илғор техника!

— Сенинг илғор техникaнг ҳали-бери каромат кўрсатаолмайдиганга ўхшайди. Ҳаммадан кейинда қолиб кетдинг.

— Зарари йўқ, яна икки-уч кунлик иш қолди. Обкатканни тугатсам, кейин кундузи ҳам, кечаси ҳам ишлайбераман, жавоб берди Пётр.

— Ўзинг биласан. Лекин сенинг обкатканг тугагунча Саитов ҳам қараб турмайди. Мана, қара!

Пётр Черних механик-ҳайдовчиларнинг рўйхатини кўздан кечирабошлади. Отахон Саитовнинг номи биринчи ёзилган бўлиб, «Бир кунлик» графасида «4100» рақами ва «Мавсум бошидан» графасида «39863» килограмм рақами турар эди.

— Қара, яхшироқ қара, — деди бригада механиги.

Пётр Черних «Бир кунлик»ларни синчиклаб текширди. Таптун Ф. Е. — 2560! Железняков Н. Ф. — 2410, Киселев Н. Г. — 2800 ва ҳоказо. Механик-ҳайдовчилардан П. А. Иванов, М. И. Казаков, Р. Т. Ольховик ва бошқалар ҳам 2500 килограммдан ошириб пахта терганлар.

— Кўрдингми, — деди яна Седиков, — ҳаммадан кейинда қолгансан. Ва'дангни унутма. 120 тонна пахта териб бераман дегансан.

Иши юришмай турганидан ҳижолатда қолган Пётр учун бригада механигининг гаплари яранинг устига туз сепгандек туйилди. Лекин у нима ҳам қилсин. Машинани синовдан ўтказиш керак-ку.

• • •

Киров номли колхоз бу йил 750 гектар пахта майдонидан 32 центнердан ҳосил топширишга мажбурият олган. Колхоз а'золари механизаторлар блан ҳамкорликда мўл ҳосил етиштирдилар. Пахтачиликда ҳамма ишлар асосан машиналар блан бажарилмоқда. Жумладан, 750 гектар майдоннинг ярмидан кўпи — 450 гектари машиналар блан терилмоқда. Йиғим-терим бошлангандан бери 18 та машина ишламоқда. 5 октябрьгача топширилган 690 тонна пахтанинг ярмидан кўпи машиналар блан терилди. Республикада донг чиқарган рекордчи Отахон Саитов ва Пётр Черниxлар ана шу колхоз даласида ишламоқдалар.

• • •

Биз колхозга етганда кеч кириб, қоронғи тушиб қолган эди. Правлениеда одам гавжум. Уларнинг кўпчилиги механик-ҳайдовчилар бўлиб, кундалик иш якунланмоқда эди.

— Хўш, Черних қалай, Черних? — сўради райком секретари.

— Дуруст. Бугун яхши ишлади, — деди Седиков, — 3409 килограмм пахта тергани ҳақида учётчик Демиденкодан ҳозир ма'лумот олдик.

— Кечаси ишлаяптими? — сўради райком секретари яна.

— Йўқ.

— Қаерда ишлаяпти?

— Ўнинчи бригадада, — жавоб қилди агроном.

Чирчиқ дар'ёси қолдириб кетган сой ўрнидаги текис шағал йўл блан борамиз. Кундузги иссиқдан кейин кечки салқин жуда ёқимли. Кўксимизни тўлғазиб нафас оламиз. Поёни йўқ дала. Ҳамаёқ жимжит. Колхозчиларнинг чайлалари узоқдан қорайиб кичикроқ ғарамга ўхшаб кўзга ташланади. Ҳаржой-ҳаржойда чароқ йилтирайди.

Машинанинг фараси йўлнинг икки томонидаги эгатларни ёритади . Лўппи-лўппи оқ пахталар — ёз бўйи қилинган меҳнатнинг самараси — ёқимли ва илҳомбахш.

— Уёқда ҳечқандай йўл йўқ эди-ку,— дейди райком шофери, узоқда кўринган машина фарасига ҳамманинг э'тиборини жалб этиб.

— У машина эмас, Черних. Молодец Черних! — деди агроном.

— Ҳа, — дейди агроном, яна ўз-ўзича. — Ҳал, энг катта проблема ҳал!

— Қандай проблема экан у? — сўрайди шофер.

— Сен Вася бизни тезроқ у ерга олиб бор, ҳал бўлган порблемани ўзинг кўрасан.

Биз ариқ ёқалаб машина ишлаётган майдонга, Черниxнинг рўпарасига бориб тўхтадик. У узоқда. Бизга фақат машинанинг фараси кўринади.

— Черних 3409 килограмм пахта терди дейишди. ростми, Мотя? — учётчикка мурожаат қилади агроном.

— Яна икки бункер бўшатди, — дейди учётчик Демиденко узоқда оқариб турган пахта ғарамини кўрсатиб. — 3700 килограммдан ошгандир.

— Черних айтганига эришди, — дейди агроном бизга яқинлашиб келаётган машина фарасига қараб туриб. Кечаси ҳам ишлайдиган, нам пахтани ҳам тераоладиган мураккаб машиналар керак деган эди. Ана ўша машина! Қопқоронғида ишлаяпти. Вася биласанми, кечаси ишлайдиган, нам пахтани ҳам тераоладиган машинани яратиш ҳақиқатан ҳам катта проблема эди. Бу таклифни Черниxнинг ўзи ўртага ташлаган эди. У чинакам катта новатор.

Агроном қўлига қалам олиб нималарнидир ҳисоблаб чиқди.

— Мотя, Черниxнинг бугунги иш ҳақини ҳисоблаб чиқмадингми? — сўради агроном.

— Йўқ.

— Мана, мен ҳисобладим. 17 центнер нормаси — 60 сўм. Яна 17 центнерга икки баравар ҳақ тўланади. — 120 сўм.

— У ҳали яна теради, — деди учётчик.

— Майли, яна ярим норма қўшайлик. Бу ҳам 60 сўм. Демак, бугун у 240 сўмдан ортиқроқ пул ишлайди.

Машина тобора яқинлашмоқда эди. Биз эгат оралаб машинага томон борамиз. Унинг кучли фараси эгатларни ёритиб келмоқда. Машинанинг орқасига ўтамиз.

— Қаранглар, — деди агроном. — Қандай тоза термоқда.

Дарҳақиқат машина бир ме'ёрда эгат оралаб бормоқда. Эгатларда бирорта ҳам тўкилган пахта йўқ. Терилган эгатлардаги ғўзаларда фақат ҳали етилиб очилмаган кўсакларгина қолмоқда. Терилган томон блан терилмаган эгатларнинг фарқи бaралла сезилади. Терилган томон қорайиб, терилмаган томон оқаришиб кўринади.

Пётр Черних эгат бошига етиб қайриладида, бункерни бўшатади. Бу операцияга атиги 1,5 минут вақт сарфлайди.

— Петя, чарчамадингми? — сўрайди Вася.

— Чарчаганим йўқ, лекин ужин келтирмадилар, қорин чатоқ. Майли, яна икки бункер теришга ярайман.

— Мен ҳам тракторчи бўлмоқчиман, — деди Вася. — Менинг бир ойлик иш ҳақимни сен уч-тўрт кундаёқ топасан экан. Бу пулларни нима қиласан?

— Мени қувонтираётган нарса бошқа, Вася. Кечаси ҳам ишлаш масаласи ҳал қилинди. Иш тезлашади, йиғим-терим муддати қисқаради. Муҳими ана шу.

Пётр Черних яна эгат оралаб машинани бошқариб кетди. Оҳиста тебраниб чанг чиқариб кетаётган машина устида унинг азамат гавдаси мағрур ва салобатли кўринар эди.

Пётр Черних машинани тўхтатиб тезтез юриб келди-да, бригада механиги Седиковга бундай деди:

— Димитрий, сен бригаданинг Солномасини ёзаяпсан, шундайми?

— Тушундим. Мана ўқи! — Седиков райком машинасининг фараси ёруғида «Солнома»ни очди Унда қуйидаги сўзлар ёзилган эди: «Пахта МТСи 14-нчи бригадасининг механик-ҳайдовчиси Пётр Черних кечаси ҳам ишлайдиган, нам пахтани ҳам тераоладиган машина конструкциясини таклиф этган эди. Бу машинани ўзи синовдан ўтказди. Ўзбекистоннинг Киров номли колхозида шпиндельлари йириклаштирилган СХМ—48М машинаси биринчи марта ишлатилди». Хўш, қалай?

— Яхши ёзгансан, — деди Пётр. — Бу машинани қанча махтасанг арзийди.

Биз кеча Октябрь райкомига телефон қилган эдик. Райком секретарининг ёрдамчиси ўртоқ Федоров, Отахон Саитов 41490 килограмм, Пётр Черних 46139 килограмм пахта терганликларини хабар қилди. Демак, Пётр Черних яна ўзиб кетипти.

Наби ЮСУФИЙ.

Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг а'зоси ўртоқ З. Мўминова мавсумда 15 тонна пахта териш мажбуриятини олган. У, шу кунларда ғайрат блан ишлаб, 200—220 килограммдан пахта термоқда. Ҳозиргача ўртоқ Мўминова 5 тоннадан ортиқ пахта териб қўйди. **Суратда:** колхоз раиси **А. Мирзажонов** (ўнгда) ўртоқ **Мўминова** терган пахтанинг сифатини текшириб кўрмоқда.

М. Хусанов фотоси.

Камчиликлар тезда бартараф қилинсин

Пискент ва Ўртачирчиқ районларида пахта тайёрлаш сур'атининг пасайишига ва пахта териш ҳамда уни давлатга топшириш графикларининг бажарилмаслигига айрим колхозларда теримчиларнинг далага тўла чиқмасликлари ва теримга ажратилган кучнинг бир қисмидан бошқа ишларда фойдаланиш сабаб бўлмоқда. Аммо район партия, совет ташкилотлари ва МТС ларнинг раҳбарлари бу аҳволни кўра-била туриб, индамай келмоқдалар, пахта теримида меҳнат рессурсларидан фойдаланишни тартибга солиш тўғрисида тузукроқ чора кўрмаётирлар.

Бу районлардаги колхозларда меҳнат ресурсларидан планли равишда фойдаланмаслик, хўжаликнинг кўп тормоқларида ишлабчиқариш процессини яхши уюштирмаслик натижасида, колхозчиларнинг 40—50 проценти бошқа, кўпинча иккинчи даражали ишлар блан банд бўлиб қолганлар. Пискент районида 1700 дан ортиқ киши бошқа ишлар блан банд. Шу райондаги Ленин номли колхозда 890 кишидан фақат 361 киши теримга қатнашмоқда. Бу колхозда сабабсиз ишга чиқмай юрган колхозчилар ҳам бор. Колхоз раиси Худойберганов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Йўлдошев ўртоқлар колхоздаги кучдан унумли фойдаланиш чорасини кўрмаётирлар.

Ўртачирчиқ районидаги колхозларда ҳам аҳвол шундай. Кучлар жой-жойига тўғри қўйилмаганлиги ва меҳнат тўғри ташкил этилмаганлиги учун белгиланган кучнинг атиги 55 проценти теримга жалб этилган. Шунинг учун терим графиги бажарилмаётир.

Райондаги Максим Горький номли колхоз камқувват колхозлардан ҳисобланади. Район ташкилотлари йиғим-теримга тайёрлик кўриш ва уни уюштиришда худди ана шундай колхозларга ҳартарафлама ёрдам беришлари лозим эди. Лекин район раҳбарлари бунга э'тибор қилмаётирлар. Шунинг учун бу колхозда терим ишлари яхши уюштирилмаган; кучлар тўғри тақсим қилинмаганлиги интизомнинг бўшашиб кетишига сабаб бўлмоқда. Колхознинг ўртоқ А. Мусаев бошлиқ бригадасида теримчилар ишга кеч чиқадилар, терим нормаси бажарилмайди. Кун тартибига мувофиқ теримчилар эрталаб соат 7 да далада бўлиши керак. Аммо бригада бошлиғи ўртоқ Мусаевнинг ўзи ишга кечикиб чиқади. Натижада теримчиларнинг жой-жойига қўйиш тартиби бузилмоқда.

Колхозга амалий ёрдам бериш учун қишлоқ советининг раиси ўртоқ Исахонов юборилган. Броқ ўртоқ Исахонов колхоздаги аҳволни чуқур ўрганиб, ишда тезда бурилиш ясаш тадбирларини кўрмаётир. Терим ишларини тўғри уюштириш учун биринчи навбатда коммунист ва комсомоллар сафарбар қилинмаётир. Шунинг учун колхоздаги 40 дан ортиқ коммунист ва комсомоллардан фақат 3 киши бевосита теримда қатнашиб, бошқалари иккинчи даражали ишлар блан шуғулланиб юрипти.

Бу колхозда пахта териш машиналаридан фойдаланиш ҳам ёмон аҳволда. Ҳозирги кунда 20 машина ўрнига 11 та машина ишлаб, уларнинг ба'зилари кунлик нормани бажармаётир. Бунинг сабаби шуки, пахтаси машина блан теришга ажратилган участкалар теримга яхши тайёрланмаган. Ўртоқ Нурумбетов бошлиқ бригадада 2 та янги терим машина ишламоқда. Броқ дала машина теримига тайёрланмаганлиги учун иш унуми жуда паст. Масалан, механик-ҳайдовчи ўртоқ Р. Омонов бир кунда атиги 600 килограмм пахта тераётир. Шу бригадага ёнма-ён турган 4-нчи бригадада пахта 65—70 процент очилган. Бу ерга 3 та терим машинаси ҳам келтириб қўйилган, лекин механик-ҳайдовчилар йўқлигидан, машиналар ишлатилмайётир. Бундай аҳвол 1-нчи МТСнинг айби блан юз бермоқда. Колхозда давлат агрономи ўртоқ Батрукевич ишлайди. Унга колхоздаги аҳволга қараб машиналарни иш жойини ўзгартириш ҳуқуқи берилган. Броқ ўртоқ Батрукевич ўз ҳуқуқидан фойдаланмай, машиналарнинг бекор туришига йўл қўймоқда.

Броқ бу районлардаги партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари меҳнат рессурсларидан ва техникадан унумли фойдаланишга етарли э'тибор бермаётирлар. Район партия комитетлари колхозларда коммунист ва комсомолларнинг етакчилик ролини ошириш юзасидан жиддий иш олиб бормаётирлар.

Бу районларнинг партия ва совет ташкилотлари колхозларда ташкилотчилик ишларини кучайтиришлари, пахта терим ишларига барча меҳнат ва техника ресуресларини тўла сафарбар этиб, илғор теримчи ва механик-ҳайдовчилар тажрибасини кенг оммалаштириш тадбирларини кўришлари керак.

Ф. ФЕОДОРОВ.

Машина блан пахта териш сура'ти тезлашиб кетди

Ховос районидаги Карл Маркс номли колхозда 700 гектар ернинг пахтаси машина блан териш учун ажратилган эди. Колхоз а'золари бу майдонларнинг пахтасини машина блан теришга яхши тайёрладилар. Суғориш ариқлари, эгатлари ўз вақтида текисланди, бегона ўтлар йўқотилди, қаторлар бошида машиналар қайриладиган жойдаги ғўзалар юлиниб, уринтирмасдан, алоҳида жойга қўйилди. Бункерлардаги пахтани бўшатиш учун майдончалар тайёрланди. Ғўза барглари вақтида дориланганлиги учун 18 сентябрьдан бошлаб машина блан пахта териш бошлаб юборилди. Ҳозир колхоз далаларида 2-нчи МТСнинг 18 та пахта териш машинаси ишламоқда. Илғор механик ҳайдовчилардан А. Ҳайдаров, Ғ. Корабоев, М. Ҳасанов ва бошқа ўртоқлар мавсумда 70—80 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олган эдилар. Булар теримнинг биринчи кунлариданоқ кунлик нормаларини тўла адо этиб, меҳнат унумини борган сари оширмоқдалар.

Шунингдек, Молотов номли, Сталин номли, Ленин номли колхозларда ҳам машина блан пахта териш тез сур'атлар блан давом эттирилмоқда.

Х. РАҲИМБЕРДИЕВ.

(ПОВЕСТЬ*)

Ҳабиб НУ'МОН.

Бу ном бир лаҳза бўлсин хаёлидан кетмади. Унга бўлган соф муҳаббати йигитлик ғурури блан қўшилиб, инсонлик фахрини улуғлайди. Лекин у яқиндан буён кўпроқ бошқа нарсани ўйлайбошлади. Коммунистик партия сафига киришга тайёргарлик кўриб юрган Алижон бундан икки ҳафта илгари партия ташкилотининг секретари Аҳмедов блан суҳбатлашди. Аҳмедов суҳбат охирида шундай деди:

— Коммунист ҳаммадан аввал Ватан севгиси блан суғорилган бўлиши керак. У ҳарқандай гарддан холи бўлиши, мамлакат ва халқ манфаати учун курашиши керак. Буни унутма, Алижон!

Алижон гарчи бу насиҳат ҳарбир киши учун зарур эканлигини илгаридан яхши ҳис этса ҳам ҳозир коммунист сифатида тинглайди. Лекин коммунистга хос бўлган бу фазилатни бекам-кўст акс эттириш учун ўша кундан э'тиборан ўзида битмас-туганмас куч пайдо бўлганини, қалби тамомила бошқача ҳис ва муҳаббат блан ураётганини сезар эди.

Алижон мўлжаллаган жойига етиб охирги тупроқни қирғоққа ирғитди-да, кетмонни елкасига қўйиб ивиган пахталиги ва гимнастёркасини олиб қирғоққа кўтарилди. Машаққатли меҳнатдан вужуди қанчалик зирқираган бўлса ҳам Ватанига, колхозига бўлган муҳаббатидан шунчалик лаззатланарди. Лекин ҳозир бир нарса етишмагандек: қани энди шу топда Лолахон келсаю «ҳорманг, Алижонака» деса.

XI

Иккинчи бригада а'золари ишга тушганда, биринчи бригаданинг ҳам одамлари шийпондан қўзғолган эди. Шерматота қизларни нариги пайкалдаги ерга юбориб, ўзи Ғуломжоннинг ёнига келди. Ғуломжон кўклам бошидан отанинг звеносида ишламоқда. Алижон ўз мулоҳазасида янглишмаган эди. Ғуломжон ишга анча кўникиб қолган. Ота блан бирга звенода ишламоқда. Қосимов шу бригадада агитаторлик қилади. Ғуломжон у блан дам олиш вақтида учрашиб туради. Қосимов вақт топди дегунча Шерматотанинг олдига келиб ўтган-кетганлардан гапиришиб қайтади. Ғуломжон бу жиҳатдан ҳам отанинг звеносига ўтказилганлигидан мамнун эди.

Далада қизғин иш пайти бўлса ҳам одамларнинг товуши эшитилмайди. Узоқ-яқиндаги «универсал»лар бир хилда юриб турибди. Боя иккинчи бригаданинг шийпонидан чиққан Мирзаев дўнг ариқ бўйида ҳали ҳам турарди. Унинг ёнида Қосимов, дам уёққа, дам буёққа юриб гап уқтираётир. Раис гоҳо «ма'қул» дегандек бош қимирлатиб қўяди, қўзғолмоқчи бўлади-да, яна Қосимовга ўгирилиб гапга қулоқ солади.

Шу зайлда анча вақт сўзлашганларидан кейин раис идора томонга кетди. Қосимов атрофга кўз югуртириб чиққач, ўқариқ ёқалаб Шерматота томонга тўғри йўл солди. У киптини чиқариб, қадамини катта-катта ташларди.

— Ҳорманглар.

— Бор бўлинг. келинг-келинг, — дейишди Шермаота блан Ғуломжон.

— Бирнарсани ичимга сиғдираолмадим сра. Ўртоқ Мирзаев блан шуни гаплашаётган эдим.

— Нима экан?

— Нималигини, эшитганингиздан кейин биласиз, — Қосимов Алижоннинг мухбир блан қилган суҳбати тўғрисидаги материални ўқийбошлади. Қосимов «илғорлар минбари» деган рубрикани ўқимади. «Суҳбат»ни Алижоннинг мақоласи, деб тушунтирди.

Мухбир блан суҳбатда, Алижоннинг ўтган йили ҳар гектар ердан 60 центнердан пахта олганлиги, ерни экишга тайёрлашдаги янги тажрибаси, бу усулни қўллаган Лолахон звеносининг ҳам юқори ҳосил етиштирганлиги. Шерматота ва бошқалар бошлиқ бирнеча звено эса янги усулни яхши — қўлламаслик орқасида кутилган ҳосилни қўлга киритаолмаганликлари айтилган. Шу блан бирга юзцентнерчилик ҳаракатини оммавий равишда кучайтириш ҳақида колхоз правлениеси томонидан йўл қўйилган ба'зи камчиликлар кўрсатилган эди.

Қосимов мақоланинг танқидий қисмини баланд овоз блан тавушига алоҳида оҳанг бериб ўқиди. Лолахоннинг номи келган жойда товушини пастлатиб, томоғи қичимаса ҳам йўталиб олди. Алижон мухбир блан қилган суҳбатда колхозда эски тажрибакорлар, шу жумладан Шерматота борлиги айтилиб, шулар ёрдамида ҳосилни тинмай ошириш мумкинлиги та'кидланган эди. Қосимов шу ўринга келганда Шерматотанинг номини ўқимай «ва ҳоказо» деб қўйди.

Мақола ўқилиб бўлгач, орага ноқулай жимлик чўкди. Шерматота мақолани қанчалик диққат блан жим туриб тинглаган бўлса, ҳозир ҳам шу ваз'иятда ўлтирар -ди. Қосимов газетани буклаб ёнига солиб, отага мушук қараши қилди. Ғуломжон эса икки кўзини отадан узмас эди.

— Партком Алижоннинг мақоласини бригадаларда ҳамма колхозчиларга ўқиб беришни агитаторларга топширди, —мен ўқиб бермадим деди Қосимов.

— Чакки қилибсиз, жуда яхши мақола ёзибди.

— Сизни танқид қилганку, шу мақолани колхозчиларга ўқиб берилса обрўйингиз тушиб кетмайдими, ота. Ўртоқ Қосимов сизни ҳурмат қилганларидан ўқиб бермаганлар.

— Менга барибир, — деди Қосимов талтайиб, — ота учун мени койисалар ҳам майли. Лекин мен отамнинг ҳурматини сақлашим керак.

— Сизлар бекиттан блан, ҳамма колхозчи билади. Срасини айтганда Алижон яхши гапларни ёзган.

— Нимаси яхши, пахтани билса сизчалик билар-да, қаёқдан деҳқон бўлиб чиқибди.

— Билса билар, гап унда эмас,— деди Қосимов, у товонтешар қуртдек отанинг кўнглидан хира жойни излайбошлади. — Мажлисларда гапириш бошқа гап, газетада бутун мамлакатга довруқ солишнинг нима ҳожати бор эди. Ёзибди-ёзибди, мисол учун отаникидан бошқа звено топилмабдими.

Шерматота аста Қосимовга қараб қўйди. Алижоннинг қишда тўгаракда айтган гапи эсига тушиб кетди. У ўйлади: «Дарвоқи, Алижоннинг нима қилгани бу». Лекин парво қилмай, ўзини юпатишга ҳаракат қилди:

— Менинг ҳам газетада кўп мақолаларим чиққан. Одамларни танқид қилганмиз. Ўшанга ўхшаган гап, бу зарар қилмайди, фойда қилади.

— Алижонникини тўғри танқид дейсизми? — Ғуломжон таажжубланиб сўради.

— Умуман тўғри, лекин чакки жойлари ҳам бор.

— Бўпти-да, нима дейсиз бўлмаса. Биз ҳам сизнинг тўғрингизда тортишаётирмиз.

Шерматота индамади. Қосимов кулги аралаш товушига ясама оҳанг бериб гапирар эди. У кўпинча бир кишига мақсадини билдиришга қийналган ёки умидсизланган кезларда шундай қилар эди.

— Кўпни кўргансиз-да, ота,—деди Қосимов, — қойилман сизга, агар сизнинг ўрнингизда мен бўлганимда қайси аҳволга тушишимни кўз ўнгимга келтираолмайман. Сизгаки, шунчалик қилган Алижон нималарни ўйламас экан.

Қосимов қўлида юмшоқ пахтани ўйнаб ўлтириб, кишига шундай оғир тош отар эдики, бу тошнинг бири Шерматотанинг иззат нафсига бориб тегмасдан қолмади. Буни Қосимов сезди.

Агар ота Алижондан бошқа одам бўлганда сра хафа бўлмаслиги мумкин эди. Чунки, Алижон отага бўлган қаттиқ ишонч ва ҳурмати блан унда ўзига яқинлик пайдо қилган. Ҳатто бу яқинлик оилавий боғланишгача олиб келган. Энди ўртадаги шу ипни узиш учун қандайдир бир куч зўр тўлқин блан урилмоқда. Лекин ота гангимади:

— Ёмон ниятда қилган бўлса, буёғини кўрармиз.

— Мен Алижонни яхши кўраман.— Қосимов отадан Алижон ҳақида очиқ-ёриқ бир сўз эшитмагач, ўзини беғараз кўрсатишга ҳаракат қилди. — У ҳатто колхоз раислиги вазифасига ҳам лойиқ йигит. Лекин срасини айтаман.

Қосимов боя Мирзаевга ҳам шундай деган эди.

XII.

Аҳмедов эрталаб барвақт идорага чиқиб, ўз кабинетида энди газета ўқий бошлаган эди, колхоз медицина пунктининг ҳамшираси кирди.

— Кечирасиз, мумкинми?

— Марҳамат, нима гап, — Аҳмедов ҳамширанинг ташвишли кўринишидан ҳавотирланди. Ҳамшира гапирабошлади:

— Эрталаб чой ичиб ўлтирсам, қўшнимизнинг ўғли чиқиб Алижон акамнинг тоблари бўлмай қолди, чиқармишсиз, деди. «Тумов-пумов бўлгандир» деб ўйладим. Кетма-кет яна одам чиқди. Чойни ҳам чала-ярим қолдириб кирдим. Иситмаси жуда баланд. Нима қилишимни билолмай тўғри келаётганим, доктор чақириш керак, ўртоқ Аҳмедов.

— Нима қилибди, билолмадингизми?

— Ўзи дуруст гапираолмайди, алаҳлайди. Айтишларига қараганда кеча бутун кун ёмғирда ишлаган.

Аҳмедовнинг бадани увишиб кетди. Кечаси бригадирдан эшиттан гаплари эсига тушиб, аллакимлардандир ғижинди.

— Докторни чақиринг бўлмаса.

— Ҳамшира столни айланиб ўтиб, Аҳмедовнинг ўнг томонида деворга осиғлиқ турган телефон трубкасини олди, район амбулаторияси блан гапиришди:

— Ҳозир келади, мен бориб, машинани кутайми?

— Ҳа, мен ҳам тезда етиб бораман,— деди Аҳмедов.

Ҳамшира чиқиб кетгач, Аҳмедов столнинг бурчагидаги тугмани босди, правление секретари кирди.

— Март ойи иш планини ва кейинги сводкани олиб келингчи.

Секретарь чиқиб кетиб, қўлида бир даста қоғоз блан қайтиб кирди ва уни Аҳмедовнинг қўлига берди. Аҳмедов қоғозларни қўлига олган ҳамон ма'лум жойларни тез кўриб чиқди.

Унинг юзидаги ғазаб белгиси янада кучайди. Ўрнида ўтиролмай хона ичида уёқ-буёққа юрабошлади. Шу вақт эшик очилиб, қамчинининг ўрумини дастаси блан қўшиб ушлаган ҳолда раис кирди.

— Келинг, — Аҳмедовнинг товушида раисга тушунилиши қийин бўлган оҳанг бор эди. Раис блан кўришди.

— Алижондан хабарингиз бўлдими?

— Касал бўлиб қолган эмиш.

— Кўрдингизми?

— Йўқ, шошилиб тўғри келавердим.

— Нимага касал бўлибди? — Аҳмедов атайи сўрар экан юзидаги жиддийлик тобора ортар эди.

Раис ҳижолат тортибми ёки Аҳмедовнинг яна нима демоқчи эканини кутибми, индамади. Ниҳоят:

— Кеча туппа тузук эди-ку, — деб қўйди.

— Кеча туппа тузук юрган одам бугун ҳарнима бўлиши мумкин, — деди Аҳмедов заҳарханда блан, — ор-номус деб шу аҳволга тушди, сиз бўлсангиз бургага аччиқ қилиб кўрпани куйдириб юборибсиз.

— Нима гапингиз бу. — Мирзаев ҳам қизишди. — Кечадан бери тескари бўлиб қолдингиз, одамлар блан урушкани ўқиб келдингизми.

— Уят сизга, — Аҳмедов Мирзаевнинг кўзига тик қараганда бошини чайқади. — Хўб, ман ўқиб келиб сизга тўғри гап гапирганим учун гуноҳкор ҳам бўлақолай, ўқимаган сиз шу беш ўн кун ичида қанча хатога йўл қўйдингиз, ўйлаб кўраётирсизми?

— Хато қилганим йўқ.

— Хато қилмадингизми? Экскаватор масаласичи!

— Тилма зовурни сув қуйгунча қазиса ҳам бўлар эди.

— Бўлмаса нега икки кун ичида қазиб бўласан деб суриштирмай буйруқ бердингиз.

— Планда кўрсатилган муддатни айтдим.

— Ҳа, баракалла, муддат керак экан нима учун тайёр экскаваторни ўтқизмадингиз, бунинг устига бригадирга буйруқ бериб Алижоннинг йигитларини бошқа ишга олдирдингиз, бошқа звенодан одам бердирмай яна қийнабсиз.

— Товба, — Мирзаев ҳечнарса деёлмай қолди.

— Ана шуни бургага аччиқ қилиб кўрпани куйдириш — дейди. — Аҳмедов товишини пасайтириб гапирабошлади. — Алижон қўруққа чигит экаман деб ташаббус кўрсатган вақтда сизга ёқмаган эди, недурки, сен ўзбошимчалик қилдинг, деб нафсингиз олинди, тайёр экскаваторни бердирмадингиз, газетада чиққан мақоласига бўлса анауди-манабуди деб юрганмишсизлар. Қилгуликни ўзингиз қилиб, деворий газетада бекордан-бекорга танқид қилиб, обрўсини туширмоқчи бўлибсизлар. Ҳолбуки, Алижон ўзи учун эмас колхоз иши учун жон куйдираётир.

Эшикдан Солибек кириб қолгач Мирзаев гапирмоқчи бўлган гапини тўхтатди.

— Ўртоқ Аҳмедов, — деди Солибек. У жуда хафа эди, — доктор тўғри Тошкентга олиб кетди, чамаси оғирроққа ўхшайди.

(ДАВОМИ БОР).

*) боши газетамизнинг 7, 10, 12, 19, 24 сентябрь ва 5 октябрь сонларида босилган.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БЕШЙИЛЛИГИ

БЕРЛИНДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

БЕРЛИН, 6 октябрь. (ТАСС). Бугун Берлинда немис Давлат опера театри биносида Германия Демократик Республикаси ташкил қилинганлигига беш йил тўлганлигига бағишланган тантанали мажлис бўлди.

Немис халқининг ҳаётида тарихий аҳамиятга эга бўлган бу кун шарафига ўтказилган мажлисга Германия Демократик Республикаси ҳукуматининг а'золари, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг а'золари, ГДР Халқ палатасининг ва Ўлкалар палатасининг депутатлари, демократик партияларнинг ва оммавий ташкилотларнинг вакиллари, Меҳнат қаҳрамонлари ва ишлабчиқариш активлари, меҳнаткаш деҳқонларнинг вакиллари, кўзга кўринган фан, маданият ва сан'ат арбоблари тўпландилар.

Мажлис президиуми тепасига немис халқи тарихида биринчи чинакам демократик ва тинчликсевар давлат бўлган, немис халқининг бирлашган, демократик ва тинчликсевар Германиянинг қуриш учун олиб бораётган курашида мустаҳкам таянч бўлган Германия Демократик Республикасининг герби қўйилган.

Кечқурун соат олти. Германия Демократик Республикасининг бош министри Отто Гротеволь, Германия Демократик Республикаси Халқ Палатаси раисининг ўринбосари Герман Матерн, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг биринчи секретари, бош министр ўринбосари Вальтер Ульбрихт, ГДР бош министрининг ўринбосарлари Отто Нушке, Генрих Рау ва Пауль Шольц, ГБСП МК Сиёсий бюросининг а'золари Карл Ширдеван, Вилли Штоф, министрлар, Ўлкалар палатасининг раиси Рейнгольд Лобедани, шунингдек Германия Демократик Республикасининг бошқа кўзга кўринган жамоат арбоблари президиумда пайдо бўлганларида уларни тантанали мажлис қатнашчилари давомли қарсаклар блан кутиб олдилар.

Залда Германия Демократик Республикасининг бешйиллиги байрамида қатнашмоқ учун келган совет ҳукумат делегациясининг раҳбари, ССР Иттифоқи Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри В. М. Молотов, делегация а'золари — КПСС Марказий Комитети Президиумининг а'зоси Вячеслав Михайлович Молотов, шунингдек делегация а'золари — КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Поспелов, СССР Фанлар Академиясининг президенти А. Н. Несмеянов, Украина КП МК секретари О. И. Иваненко, СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси Г. М. Пушкин шарафига қарсаклар узоқ янгради.

Мажлисда ҳозир бўлганлар Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгаши бош министрининг ўринбосари Чэнь И бошчилигидаги Хитой Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини, Министрлар совети раиси Юзеф Циранкевич бошчилигидаги Польша Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини, Миллат мажлисининг раиси Зденек Фирлингер бошчилигидаги Чехословакия республикаси ҳукумат делегациясини, Министрлар совети раисининг ўринбосари Антал Апро бошчилигидаги Венгрия Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини, Министрлар совети раисининг ўринбосари Киву Стойка бошчилигидаги Румыния Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини, Министрлар совети раисининг ўринбосари Георгий Чанков бошчилигидаги Болгария Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини, Давлат контроль комиссиясининг раиси Шефтет Печи бошчилигидаги Албания Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини, Мўғулистон Халқ-революцион партияси Марказий комитети сиёсий бюросининг а'зоси, генерал прокурор Намбалдорж бошчилигидаги Мўғулистон Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини, Министрлар кабинети раисининг ўринбосари ва енгил саноат министри Пак И Ван бошчилигидаги Корея Халқ-Демократик Республикаси ҳукумат делегациясини, Вьетнам Демократик Республикасининг Хитойдаги элчиси Нгуен Лонг Банг бошчилигидаги Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумат делегациясини, шунингдек Франция, Бельгия, Голландия ва бошқа мамлакатлардан келган меҳмонларни қизғин табрикладилар.

Мажлисда ҳозир бўлганлар ҳукумат ложасида пайдо бўлган Германия Демократик Республикаси президенти Вильгельм Пикни узоқ давом этган гулдурос қарсаклар блан кутиб олдилар.

Тантанали мажлисни ГБСП МК биринчи секретари, ГДР бош министрининг ўринбосари Вальтер Ульбрихт очди. У, мажлис қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари остида президент Вильгельм Пикка ва бош министр Отто Гротеволга табрик сўзлари блан мурожаат қилди ва Германия Демократик Республикасининг бешйиллиги байрамида қатнашмоқ учун Берлинга келган четэл делегацияларининг бошлиқларини ҳамда а'золарини табриклади.

Сўнгра Вальтер Ульбрихт Германия Демократик Республикасининг бош министри Отто Гротеволга сўз берди. Унинг минбарга чиқишини мажлис аҳли гулдурос қарсаклар блан кутиб олди.

Отто Гротеволнинг мажлис аҳли томонидан зўр қизиқиш блан тингланган нутқи қарсаклар блан қайта-қайта бўлиниб турди.

Раислик қилувчи, табрик қилмоқ учун сўз Совет ҳукумати делегациясининг раҳбари ўртоқ Вячеслав Михайлович Молотовга берилади, деб э'лон қилади. Мажлис аҳли ўртоқ В. М. Молотовнинг минбарга чиқишини узоқ давом этган гулдурос қарсаклар блан кутиб олади.

Ўртоқ В. М. Молотовнинг нутқи мажлис аҳли томонидан зўр э'тибор блан тингланди ва давомли гулдурос қарсаклар блан қайта-қайта бўлиниб турди.

Сўнгра тантанали мажлисда Германия Демократик Республикасининг бешйиллиги муносабати блан бўладиган тантаналарда қатнашмоқ учун келган четэл делегацияларининг бошлиқлари табрик нутқи сўзладилар.

ВИЛЬГЕЛЬМ ПИК «ВАТАН ОЛДИДАГИ ХИЗМАТЛАРИ УЧУН» ОРДЕНИ БЛАН МУКОФОТЛАНДИ

БЕРЛИН, 6 октябрь. (ТАСС). АДН агентлиги хабар беради: Бугун бош министр О. Гротеволь президент Вильгельм Пикка тантанали вазиятда 1-нчи даражали «Ватан олдидаги хизматлари учун» орденини топширди.

Вильгельм Пик республиканинг бешйиллиги муносабати блан Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг президиумининг қарорига мувофиқ, Германияни бирлаштириш учун курашда ва Германия Демократик Республикасининг барпо қилиш ҳамда мустаҳкамлаш соҳасидаги ғоят катта хизматлари учун шу орден блан мукофотланди.

Германия Демократик Республикасининг бешйиллиги муносабати блан орденлар блан мукофотлаш

БЕРЛИН, 6 октябрь. (ТАСС). АДН агентлиги хабар беради: 1954 йил 6 октябрда Германия Демократик Республикасининг президенти Вильгельм Пик Германия Демократик Республикаси ташкил қилинган куннинг бешйиллиги муносабати блан давлат ва жамоат арбоблари, ишлабчиқариш новаторлари, қишлоқ хўжалиги илғорлари, фан, маданият ва сан'ат арбобларидан катта бир группасига Германия Демократик Республикасининг давлат, иқтисодий ва маданий қурилиш ишларидаги хизматлари учун «Ватан олдидаги хизматлари учун» орденларини топширди. Республика саноат корхоналарининг бирқанча ишчи коллективларига ҳам орденлар топширилди.

ГДР бош министри О. Гротеволь, бош министр ўринбосари В. Ульбрихт, ГДР бош министрининг ўринбосари ва молия министри Г. Лох, ГДР бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Л. Больц, ГДР бош министрининг ўринбосари ва қишлоқ ҳамда ўрмон хўжалиги министри П. Шольц, ГДР ички ишлар министри В. Штоф, ГДР ички ишлар министрлигидаги давлат хавфсизлиги ишлари бўйича стаст секретарь Э. Вольвебер 1-нчи даражали «Ватан олдидаги хизматлари учун орден» блан мукофотландилар.

ГДР маданият министри Бехер, ГДР нинг СССР даги элчиси Аппельт, ГДР ташқи ишлар министрлигининг стаст секретари Г. Хандке. ГДР нинг Чехословакия Республикасидаги элчиси В. Кенен, ГДР нинг Хитой Халқ Республикасидаги элчиси Й. Кениг 2-нчи даражали «Ватан олдидаги хизматлари учун» орден блан мукофотландилар.

Президент Вильгельм Пик мукофотланганларга мурожаат қилиб нутқ сўзлади. У, ўз нутқида уларни олий мукофот блан қутлади ва ишда янада муваффақиятларга эришишларини тилади.

Финляндия Компартияси Марказий комитетининг пленуми

ХЕЛЬСИНКИ, 6 октябрь. (ТАСС) Кеча Финляндия Коммунистик партиясининг партия X с'ездида сайланган Марказий комитети пленуми бўлиб ўтди. Пленум Финляндия Коммунистик партиясининг бош секретари қилиб Вилле Пессини ва партиянинг раиси қилиб Аймо Аалтонени сайлади. Партия раисининг ўринбосарлигига Ирье Мурто сайланди.

Пленум томонидан сайланган сиёсий бюро составига: Аймо Аалтонен, Аарне Хулкконен, Пааво Коскинен, Херта Куусинен, Инкери Лехтинен, Мартти Мальмберг, Ирье Мурто, Айли Мякинен, Вилле Песси ва Маури Рюэмя кирдилар.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг VIII спартаниадаси

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг VIII спартаниадаси қатнашчиларининг иштироки блан бўлаётган мусобақалар — 6 октябрьда Тошкент спорт базаларида давом қилди.

Ўзбекистон енгил атлетикачилари янги муваффақиятларга эришдилар. А. Хальманская найза иргитишда республика рекорди қўйди. У найзани 42 метр 68 сантиметрга иргитди. 4 x 100 метр масофага эстафета югуришда ғалаба қозонди. Ўзбекистон ССРнинг А. Пугачева, Т. Бондаренко, Л. Склярова ва А. Минина ўртоқлардан иборат командаси маррага биринчи бўлиб, 50,3 секундда етиб келди, бу ҳам республика янги рекордидир. Ўзбекистоннинг эркаклар командаси ҳам эстафета югуришида маррага ҳаммадан олдин етиб келди.

Тўрт кунлик мусобақалардан кейин Ўзбекистон енгил атлетикачилари ҳаммаси бўлиб 33.356 очко олди. Иккинчи ўринда борган Қозоғистон командаси 27.041 очко олди.

Мотоциклчиларнинг мусобақалари ҳаммани ғоят қизиқтирди. Мотоциклчилар қия-чуқурликлар ва тепаликлари, сув тўсиқларини ва бошқа тўсиқларни енгиб ўтиб маррага етиб боришга интилдилар. Хотин-қизлар 15 километр масофага, эркаклар 30 километр масофага мотоциклда бориб етиш учун мусобақалашдилар. 125 кубсантиметргача бўлган классдаги машиналарда Қирғизистон вакили Н. Шарипова энг яхши натижага эришди ва биринчиликни олди. Эркаклар орасида Ўзбекистон мотоциклчилари, спорт мастерлари Г. Крюченко ва Н. Шульга ғалаба қозондилар. Умум командалар ҳисобида Ўзбекистон командаси биринчи ўринда, Қирғизистон спортчилари иккинчи ўринда ва Тожикистон ССР мотоциклчилари учинчи ўринда бормоқда.

Сузиш мусобақаларида Қозоғистон спортчилари 11.558 очко олиб, биринчи ўринда, 11.078 очко олган Ўзбекистон ССР командаси иккинчи ўринда бормоқда. Спорт мастери Ю. Фролов (Ўзбекистон) 200 метрга баттерфляй стили блан 2 минут 41,8 секундда сузиб бориб биринчиликни олди. Ўзбекистон рекордчиси А. Герасимов 100 метрли масофага чалқанчасига бир минут 14,5 секундда биринчи бўлиб сузиб келди. Шу масофага сузишда хотин-қизлардан Т. Ҳасанова (Қозоғистон) ғолиб чиқди.

Штангчилар учта янги республика рекордини қўйдилар. Ярим-ўрта оғирликда Қозоғистон вакили Г. Лобанов биринчиликни, бирданига ва даражаба-даража кўтариш натижаси 360 килограмм бўлди. Ўзбекистон спортчиси И. Малюков икки қўллаб бирданига кўтаришда 152,5 килограмм оғирликни кўтарди. Ўрта оғирликдаги атлетлар учун бўлган республика рекордини янгилади. У оғирликнинг уч хил кўтаришда ҳаммаси бўлиб, 367,5 килограммга етказди ва ўзининг оғирлик категориясида биринчи ўринни олди.

«Динамо» стадионида футбол бўйича навбатдаги икки учрашув бўлди. Ўзбекистон блан Қирғизистон командаларининг ўйини 1 : 1 ҳисобида дуранг бўлди. Тожикистон футболчилари 2 : 1 ҳисобида Туркманистон командасини енгиб чиқдилар.

Ўзбекистон теннисчилари 4 : 1 ҳисобида Қозоғистон командаси устидан ғалаба қозондилар.

Классик кураш мусобақалари қизиқарли бўлиб ўтди. Ўзбекистон блан Қозоғистон, Туркманистон блан Қирғизистон полвонларининг учрашуви бир хилдаги натижа блан 4 : 2 ҳисоби блан тугади. Ўзбекистон ва Туркманистон курашчиларига ғалаба қозондилар.

Шаҳар ипподромида одам жуда кўп бўлди. Чавандозлик спорти мусобақаларида ҳозир Қирғизистон вакили А. Хамидов, ҳозир Қирғизистон вакили А. Хахурхоров ҳозирги замон пятиборьеси бўйича биринчиликни олди, иккинчи ўрин эса О. Чувилин (Ўзбекистон) олдинда бормоқда.

Темирйўлчилар маданият ва истироҳат боғининг ёзги театрида кўп томошабин тўпланди. Бу ерда Ўзбекистон—Қозоғистон ва Туркманистон—Тожикистон командалари ўртасида бокс бўйича ҳал қилувчи учрашувлар бўлди. Қозоғистон ва Тожикистон боксчилари ғолиб бўлиб чиқдилар.

Тошкент округ офицерлар уйи паркида шахмат мусобақаларининг тўртинчи давра ўйинлари бўлди. Қозоғистон—Ўзбекистон командалари учрашувида фақат икки ўйин дуранг бўлиб тугади, қолган уч ўйин кейинга қолдирилди. Қирғизистон шахматчилари Туркманистон командаси блан ўйинда 2,5 очко олдилар ва улар ўртасидаги икки ўйин битмай кейинга қолдирилди.

Мусобақалар давом этмоқда. (ЎзТАГ).

БМТ Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессияси

НЬЮ-ЙОРК, 6 октябрь. (ТАСС). СССР делегацияси тақдим этган икки янги моддани: 1) «Қурол-яроғларни камайтириш ва атом, водород қуролини ҳамда ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш масаласи юзасидан халқаро конвенция (шартнома) тузиш ҳақида», 2) «Хитой денгизлари районида кемаларнинг эркин қатнаб туришига халақит берилаётганлиги тўғрисида»ги масалаларни Бош Ассамблея тўққизинчи сессиясининг кун тартибига киритиш ҳақидаги масалани муҳокама қилмоқ учун 5 октябрь кундузи Бош комитетнинг мажлиси чақирилди.

Совет делегациясининг бошлиғи А. Я. Вишинский «Хитой денгизлари районида кемаларнинг эркин қатнаб туришига халақит берилаётганлиги тўғрисида»ги модданинг муҳим ва шошилинч масала сифатида Бош Ассамблеянинг кун тартибига киритиш зарурлиги тўғрисида СССР делегациясининг мулоҳазаларини комитетга тақдим этиб, бундай деди: кейинги вақтда Хитой денгизлари районида шундай кемаларга чанкайшичиларнинг қароқчиларча ҳужум қилишлари кўпайди. Англия, Дания, Польша ва Совет Иттифоқининг савдо кемаларига ана шундай тарзда ҳужум қилинди. Бундай ҳаракатлар шу сўнгги давом эттириб СССР вакили. очиқ денгизда кемаларнинг эркин қатнаб туриши ҳақидаги ҳамма танилган принципни қўпол равишда бузади ва Бош Ассамблея келгусида бундай ҳаракатларнинг бўлмаслиги учун уларни қатт'ий қоралаши лозим. Бу масалани Бош Ассамблеянинг кун тартибига киритиш зарурлигини яна шу нарса ҳам тақазо қиладики, Совет ҳукумати АҚШ ҳукуматига (Тайвань ороли районида хитой судларини АҚШ флоти контроль қилиб туради) чанкайшичиларнинг бу хил жиноий ҳаракатларини тўхтатиш чораларини кўриш тўғрисида бирнеча марта мурожаат қилган бўлса ҳам Совет ҳукуматининг бу мурожаатлари ҳеч қандай жавобсиз натижа бермади.

Ҳозирги вақтда Франция ҳукумати «Туапсе» деган совет савда кемаси блан шунга ўхшаш ҳал этиш ҳақида чанкайшичи ма'мурлар блан музокаралар олиб бораётганлиги муносабати блан сиз вакилларнинг тўдасининг вакили бу масалани муҳокама қилишни кечиктириш ҳақида таклиф этди.

Франция ва АҚШ вакиллари гоминданчиларнинг таклифини қувватладилар. Франция вакили Оппено айтдики, совет делегациясининг бу масалани Ассамблея кун тартибига киритиш ҳақидаги таклифи жуда қониқадир. Бироқ, Франция вакилини фикрича, Франция ҳукумати «Туапсе» кемаси ҳақида музокаралар тамом бўлгунча сабр қилиш керак. Англия делегати Ллойд ҳам шундай фикрни айтди.

Совет Иттифоқи вакили Франция делегатининг ва гоминданчининг сўзига жавоб бериб, бундай деди: сизларнинг таклифингиз блан совет делегациясининг таклифи ўртасида ҳечқандай алоқа йўқ. Совет таклифи Хитой денгизлари районида кемаларнинг эркин қатнаб туриш принципига тааллуқли. Бу принципни ўртага қўйди, сизларнинг таклифингиз эса, кемаларнинг эркин қатнаб туриши ҳақидаги принципларнинг бузилганлиги доир айрим бир воқеа ҳақида ҳозирги вақтда музокаралар олиб борилаётганлигини сабабли шу масалани муҳокама қилинишини кечиктириш ҳақида таклиф этилади. Франция ҳукуматининг бундай кўп воқеалардан бири юзасидан чанкайшичилар блан олиб бораётган музокаралари қандай натижа беришидан қат'и назар, очиқ хитой сувларида кемаларнинг эркин қатнаб туришига халақит берилаётганлиги тўғрисидаги масала Бош Ассамблеяда муҳокама қилиниши лозим.

Чехословакия вакили совет делегациясининг бу моддани Бош Ассамблеянинг кун тартибига киритиш тўғрисидаги таклифини қувватлади.

Бош комитет кўпчилик 9 овоз блан, шу жумладан АҚШ, Англия ва Франция делегатларининг овози блан, Совет Иттифоқи таклиф этган моддани кун тартибига киритиш ҳақидаги масалани муҳокама қилишни бирнеча кунга кечиктириш ҳақида қарор қилди. СССР ва Чехословакия делегатлари бу масалани муҳокама қилишни кечиктиришга қарши овоз бердилар. Бирма, Сурия ва Голландия делегатлари овоз беришда бетараф қолдилар.

Сўнгра Бош комитет «Қурол-яроғларни камайтириш ва атом, водород қуролини ҳамда ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш масаласи юзасидан халқаро конвенция (шартнома) тузиш ҳақида» совет делегацияси тақдим этган таклифни Бош Ассамблеянинг кун тартибига киритиш масаласини муҳокама қилишга киришди.

Халқаро кескинлик бирмунча юмшаган ҳозирги шароитда, деди Совет Иттифоқи вакили А. Я. Вишинский, қуролсизланиш ва атом, водород қуролини ҳамда ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш масаласи юзасидан келишиш имконияти бор. Совет делегацияси бу моддани мустақил масала сифатида Бош Ассамблеянинг кун тартибига киритиш ва уни шошилинч ҳамда муҳим масала сифатида Биринчи комитетга топшириш зарур деб ҳисоблайди.

Бош комитет совет таклифини Бош Ассамблеянинг кун тартибига киритишни ва уни Биринчи (сиёсий) комитет муҳокамасига топширишни Бош Ассамблеяга тавсия қилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бунга қарши ҳечким э'тироз билдирмади. Мажбуд қондаларга мувофиқ, Сиёсий комитет совет таклифини муҳокама қилиш тартиби ҳақидаги масалани ўзи ҳал этади.

Англия, АҚШ ва Франция вакиллари бу масала юзасидан сўзлаган нутқларида, совет делегациясининг таклифини Сиёсий комитет мажлисида қуролсизланиш комиссиясининг докладини муҳокама қилиш блан бир вақтда кўриш кераклигини айтдилар. Қуролсизланиш комиссиясининг доклади бу комитетнинг кун тартибида турибди. СССР вакили, совет таклифини муҳокама қилиш тартиби тўғрисидаги масалани Сиёсий комитет ўзи ҳал қилиши лозим, деди.

КИНО Ҳинд кино сан'атининг йирик муваффақияти

Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстлик тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Совет кино сан'ати арбоблари делегациясининг 1952 йилда Ҳиндистонга қилган сафари, бир группа совет саҳна усталарининг Ҳиндистон Республикасининг йирик шаҳарларида бўлиши, Бомбей, Калькутта шаҳарларида совет тасвирий сан'ати асарларидан выставкалар ташкил этилиши СССР халқлари ҳаёти ҳақида уларнинг маданияти ва сан'ати ҳақида ҳинд ютуқлари блан тинчликсевар, дўстона ҳинд халқларини таништиришда катта роль ўйнади. Шунингдек ҳинд рассомларининг энг яхши асарларидан ташкил этилган выставкалар, Ҳиндистон ёзувчилари асарларининг кўп нусхада қайта-қайта нашр этилиши, Ҳиндистон сан'ат арбоблари ва кинематография усталарининг Совет Иттифоқи шаҳарларида бўлиши бу икки улуғ халқ ўртасидаги дўстона муносабатларнинг ривожланишига, маданий алоқаларнинг кенгроқ кўлам ёйишига хизмат қилмоқда.

Бир ҳафта давом этган ҳинд фильмлари кинофестивали бу дўстликнинг янада ривожланиши ва мустаҳкамланишида муҳим бир давр бўлди. Москва, Иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида ва Ватанимизнинг йирик шаҳарларида катта муваффақият блан ўтган бу фестиваль совет халқига прогрессив ҳинд кино сан'аткорларининг янги ижодий ютуқларини намойиш қилди.

Фестивалда кўрсатилган «Икки бигха ер», «Довул» ва икки серияли «Дайди» фильмлари ҳинд халқининг турмушини реалистик полотноларда ҳаққоний тасвирлади, чуқур гуманизм ғояларини ёйиш, инсонлар ўртасидаги дўстлик, ўзаро ҳамкорлик муносабатлари бадиий воситалар орқали моҳирона кўрсатилган, ахлоқ, ижтимоий темаларни атрофлича очиб бериши блан томошабинни ҳайратда қолдирди.

Бу фильмлар Ҳиндистон Республикасининг кино сан'ати ўз ривожида катта муваффақиятлардандир. Ҳиндистонда биринчи кино фильм «Ота» 1913 йилда суратга олинди. Аммо четэл империализмининг зулми прогрессив кино сан'атини ривожланишига тўсқинлик қилди. 1947 йилда Ҳиндистон мустақил республика статутига эга бўлгач, прогрессив ҳинд кино сан'ати анча тез тараққий эта бошлади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳинд кино фильмларини зўр муҳаббат, ҳавас ва қизиқиш блан тамоша қилдилар. Кино сеанслар ўтказилаётган заллар доимо лиқ тўла бўлмоқда.

Пойтахтимиз экранларида иккинчи серияси намойиш қилинаётган «Дайди» (Бомбейдаги «Радж Капур фильмс» киностудиясида ишланган) фильмида катта бир ижодий коллективнинг юксак сан'ати ўз аксини топди.

Режиссёр Радж Капур, сценаристлардан машҳур ёзувчи Аҳмад Аббос ва кинодраматург В. Сатхе яратган бу ажойиб асарда муҳит, муҳтожлик, қашшоқлик ва ишсизлик шароитнинг инсон тарбиясига бўлган та'сири, ҳинд йигитини жиноятга олиб келган сабаблар жиддий, ҳаққоний та'сирли, жонли ҳаётий воқеалар ва мураккаб эпизодларда ҳикоя қилинади.

Судья Рагунат томонидан «отаси ўғри бўлган ўғли болаки ҳам ўғри бўлади» деган «принцип» асосида бегуноҳ ҳайдалиб, кўп йил турмада ётган ва эр-ботини кўп азоблаб ва кейин жиноятчилар дайди шайкасининг бошлиғига айланади. Унинг қалбида Рагунатга нисбатан қасос ҳисси жўшади. Жагга Рагунатнинг ҳомиладор хотини Лилиянинг ўз севикли ўғли Рагунатдан ҳайдаб юборилишига эришди. Сўнгра Лилиянинг қариндошларидан жудо бўлиб шаҳарнинг қашшоқлар маҳалласида яшашга мажбур бўлди ва ўғилни катта қийинчилик блан ўстирди. Огир аҳволда қолган Лиля ҳар оилада сўнгига бориб Рагунатнинг қўлига тушиб, айни ҳужжатини ва суд ишини бошқа йўл блан ўғирлашга уринади. Унинг ўғли ёш Раж бошқа оғир мусибатлар тушади. Мана бозори блан ошнақ асосида Раж учун ўз қиз беради, ўзи Жагга келиб «Сен таланчилик, ўғрилик қилишинг, одам ўлдиришинг ҳам керак» деб қичқиради. Раж онасига ёрдам бериш учун этик тозалайдиган бўлиб ишлайди. Аммо касал онасига ёрдам бериш учун кўп йил қамоқда ётишга мажбур бўлади ва Жагга қўлига тушади. Раж ҳамда сўнг эгачи ўғил, киссабур бўлиб етишади. Унга мутлоқлик, гангстер Жагга ва атрофидаги фирибгарлар катта та'сир қилади.

Кичик Раж ролини ўйнаган қобилиятли артист Ратан Кумер «Икки бигха ер» фильмидаги меҳнаткаш, камтар деҳқон Шамбунинг ўғли шўх, содда, қувноқ боланинг образини ўйнаган роли блан ва онасига ёрдам берувчи Канайна ролини ижро этиб, томошабинларнинг муҳаббатини қозонган эди. Бу артист ўз қаҳрамонининг Жагга чангалида азоб чекаётганидаги ҳолатини ҳам, гўзал Ритага бўлган чексиз севгисини ҳам, кўпчилигига айланиб қолишдаги роли ҳам, мураккаб ва ўз ажиб ҳаётий воқеалар, онасига содиқлигини ҳам, ўз характерни бир бутунлигини кучга, мадда, дидан кўриш эпизодини ҳам, юмор блан ўйнайди.

Бир Ражнинг ўсмирлик ва йигитлик давридаги ҳаёти блан машҳур кинохатир ва кинорежиссёр Радж Капур ижросида танишамиз. Мана у, турмадан озод бўлади-да, онасининг олдига келади. Аммо уқади. Жагга айниб бўлган Раж бутун дайди эканлигини, ўғрилигини эслаб юраги эзилади.

Исте'додли артист ўз қаҳрамонининг мураккаб характерини гоҳ юмористик, гоҳ трагик бўёқларда очиб беради. У, инсоний фазилатлардан маҳрум бўлмаган киши. У, севгилиси Рита блан танишгач, ўғриликни ташлайди, заводга ишга киради. Аммо завод хўжайини уни ўтмишда ўғри бўлганлиги учун ишдан бўшатади. У, севгилиси Ританинг тутилган кунига атаб дурустроқ кийим ва совға сотиб олиш учун Жаггага қайтишга мажбур бўлади.

Рита — ёш адвокат, у судья Рагунатнинг тарбиясида ўсган. Шунинг учун Рита Ражни судда ҳимоя қилади. Рита ролини истеъдодли артистка Наргис ўйнаган. Бу образни тўлиқ ва жонли ишлаш блан артистка маҳорат кўрсатган. Режиссёр Радж Капурнинг фильмида артистка Наргис (у адвокат эди). Артистка Раж блан бўлган муносабатлари, айниқса севгилиси блан кечирган ширин дамларда Ританинг тасвирлари оламиз шу маҳорат блан кўрсатилган.

Рагунат (артист Притвирадж) тамошабин хотирида ўзини тажрибали судья деб атайдиган «ўғрининг ўғли хамавақт ўғри бўлади» деган идеалистик фикрга қаттиқ ёпишиб олган фанатик образ сифатида узоқ вақтгача қолади. Бу фикрнинг нотўғри эканлигини исботлаш учун Лиля, Рита ва суд маҳкамаси тушади, у судда ўзининг айбдорлигини тушунади, тюрмага кириб ўғлидан кечирим сўрайди.

Артист Лиля Мисра яратган Рагунатнинг хотини Лиля образи реалистиклиги, онанинг меҳрини тўла мужассамланганлиги блан томошабинда зўр мамнунлик туғдиради.

Режиссёр Радж Капур фильмнинг сиёсий-ижтимоий томонига катта аҳамият берган. Томошабин судланучи Раж оғзидан «Мен ўғрини марта ғалаба қилмоқчи бўлдим. Менинг додимга илтиҳо қилиб қулоқ солишганда, мен ҳозир бу ерда турмас эдим... Очлик ва қашшоқлик мени шундай ҳолга келтирди. Ким айбдор? Мен ўзим ҳам хурланишим керак. Менга ҳеч ким сўнгги ҳаётим учун ёрдам қилмади...» деган сўзларни эшитади ҳамда бу асосий ғоя бадиий воситалар орқали экранда кўради. Режиссёр Р. Капур Раж блан Жагганинг олишуви ва Жагганинг ўлдирилиши эпизодини, Рита блан Раж орасидаги муносабатларни ҳам юксак маҳорат блан кўрсатади, бу сахналар катта таассурот қолдиради.

Ҳинд фильми «Дайди»нинг асар воқеаси, қувноқ, рақсларнинг асар воқеасига узвий боғланиши ва алоҳида диққатга сазовордир. «Дайди» фильмига музыка ёзган композитор Ш. Жайкишан халқ мелодияларини, ёқимли кўшиқларни яратиб, кинотомошабинларга та'сир кучини оширишга хизмат қилган.

Рассом М. Ахмеҳар ва оператор Р. Кармакар воқеаларнинг динамик ривожланишини та'минлашга хизмат қилиб, ранг-баранг манзара ва экспозициялардан унумли фойдаланганлар.

Хулоса қилиб айтганда, «Дайди» фильми прогрессив ҳинд кинематографиясининг йирик муваффақиятларидандир.

М. ЯҲЁЕВ.

Ҳиндистон республикаси кино ходимлари делегацияси Тошкентга келди

Ҳиндистон Республикаси кинематография арбобларининг СССР Маданият министрлиги таклифи блан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган делегацияси 7 октябрда Тошкентга келди. Аҳмад Аббос бошчилигидаги бу делегация составида кинорежиссёрлар, артистлар ва кинооператорлар бор.

Аэродромда прогрессив ҳинд кино сан'атининг отоқли мастерларини кутиб олмоқ учун Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ва республика Маданият министрлигининг мас'ул ходимлари, Тошкент театрларининг етакчи артистлари, ўзбек кинематографиячилари ходимлари тўпландилар.

Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари З. Р. Раҳимбобаева ва Тошкент бадиий-хроникал фильмлар студиясининг овоз оператори Д. Аҳмедов келган меҳмонларни табриклаб нутқ сўзладилар. Улар, Ўзбекистон меҳнаткашлари, ўз сан'ати блан халқка хизмат қилаётган ва тинчликни мустаҳкамлаш ишига ёрдам бераётган ҳинд кинематографиясининг мастерларини кутиб олаётганлари учун ғоят хурсанд эканликларини айтиб ўтдилар. Ҳиндистон кино ходимларининг келиши Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон халқлари ўртасида мустаҳкамланиб бораётган маданий алоқаларни кўрсатувчи яна бир далилдир.

Ҳиндистон делегациясининг бошлиғи Аҳмад Аббос жавоб нутқи сўзлаб, мен ва йўлдошларим Совет Ўзбекистонни келиб кўриш имкониятига эга бўлганлигимиздан жуда бахтиёрмиз, деди.

— Биз сизнинг мамлакатингизга дўст ва қардошлар сифатида келдик, — деди Аҳмад Аббос. — Биз сизларнинг улуғ маданиятингиз тўғрисида кўп гапларни эшитганмиз. Шунинг учун ҳам янги Ўзбекистон блан, янги Тошкент блан танишиш имкониятига эга бўлганимиз сабабли ўзимизни бахтиёр деб ҳисоблаймиз.

Аҳмад Аббос ўз нутқининг охирида, Совет Иттифоқи блан Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстлик тинчлик ва кишиларнинг бахти учун тўхтовсиз мустаҳкамланиши ва ривожланиши, деб ишонч билдирди.

Ҳиндистон республикаси кино ходимлари делегацияси Ўзбекистонда бирнеча кун бўлади. (ЎзТАГ).

В. И. РОМАНОВСКИЙ

Мамлакатимизнинг йирик олими, Тошкент математика мактабига асос солган, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР фанлар академияси Президиумининг а'зоси, физика-математика фанлари доктори, профессор Всеволод Иванович Романовскийнинг юраги уришдан тўхтади.

Математика статистикаси ва эҳтимоллик назарияси соҳасида йирик тадқиқотчи бўлган профессор В. И. Романовский ўзининг жуда кўп асарлари блан совет олимлари бош жаҳон фанига катта ҳисса қўшди. Унинг оригинал асарлари ва ривожи жаҳон фанининг бойитишга ҳисса қўшди.

Профессор Всеволод Иванович Романовский В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетида жуда кўп илмий кадрлар етиштирди. Айниқса ўзбек олимлари кадрлари кўрсатганлари, ўзбек халқининг илмий кадрлари тайёрлаб етиштиришда унинг хизмати ғоят каттадир.

Профессор В. И. Романовский назариянинг практика блан бирлиги ҳақидаги ленинча та'лимотга амал қилиб, олиб борган барча илмий ишларини саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлабчиқариши блан боғлади.

Талантли совет олими В. И. Романовский ўз Совет Ватанини жондан зиёд кўрарди. У ўз кучи ва билимини совет халқининг бахт-саодати учун аямай сарфлади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари В. И. Романовскийни Ўзбекистон ССР Олий Советига уч марта депутат қилиб сайладилар. Профессор Романовский фан соҳасидаги ғоят катта хизматлари учун Сталин мукофоти олишга сазовор бўлди ва икки марта Ленин ордени блан, Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва медаллар блан мукофотланди.

Йирик совет олими, устоз, жамоат арбоби, ватанпарвар профессор Всеволод Иванович Романовскийнинг ёрқин образи қалбимизда узоқ йиллар сақланажак.

Т. З. Зоҳидов, К. Е. Житов, С. Ю. Юнусов, А. Ю. Юнусов, Е. П. Коровин, С. С. Канаш, Р. Н. Набиев, Х. М. Абдуллаев, А. С. Содиқов, Т. Н. Қори-Ниёзов, Т. А. Сарымсоқов, С. У. Умаров, И. И. Исломов, У. А. Орипов, В. П. Щегслов, В. А. Бугаев, А. С. Уклонский, Н. Л. Корженевский, Г. С. Султонов, О. Э. Эшонов, Ғафур Ғулом, М. Т. Ойбек, М. В. Муҳаммаджонов, Х. А. Раҳматуллин, М. Т. Урозбоев, А. А. Семенов, Н. Н. Шчедрин, С. Н. Рижков ва бошқалар.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/X да **Кутлуғ қон**, 9/X да **Шоҳи сўзана**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **катта цирк тамошалари**. Аттракцион — **«Ургатилган ҳинд филлари»**. Ургатучи — РСФСРда хизмат кўрсатган артист **А. Корнилов**. Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА: «РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «УЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «УЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — янги ҳинд бадиий фильми **Дайди** (2-нчи серия).

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА: «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ХИВА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли, КИРОВ номли — **Дайди** (2-нчи серия). «9-НЧИ МАЙ» — **Тўрт юрак**. ПУШКИН номли — **Сиз блан учрашган эдик**.

Чанғалзор маҳзу', 2-нчи уйда турувчи Нў'мон Илҳомовнинг Ҳамза кўчаси, 14-нчи тупик, 57-нчи уйда турувчи Меҳри Илҳомовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 3-нчи участка халқ судида кўрилади.

Тахтапул кўча, 34-нчи уйда турувчи Султонмурод Сиддиқхоновнинг уч-нчи уйда турувчи Санталат Сиддиқхоновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 3-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157, Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалиги бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132 Секретариат — 34048, Хатлар бўлими — 132, Э'лонлар бўлими — 38142

Р. 08705. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1481.